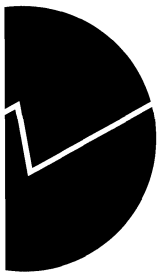
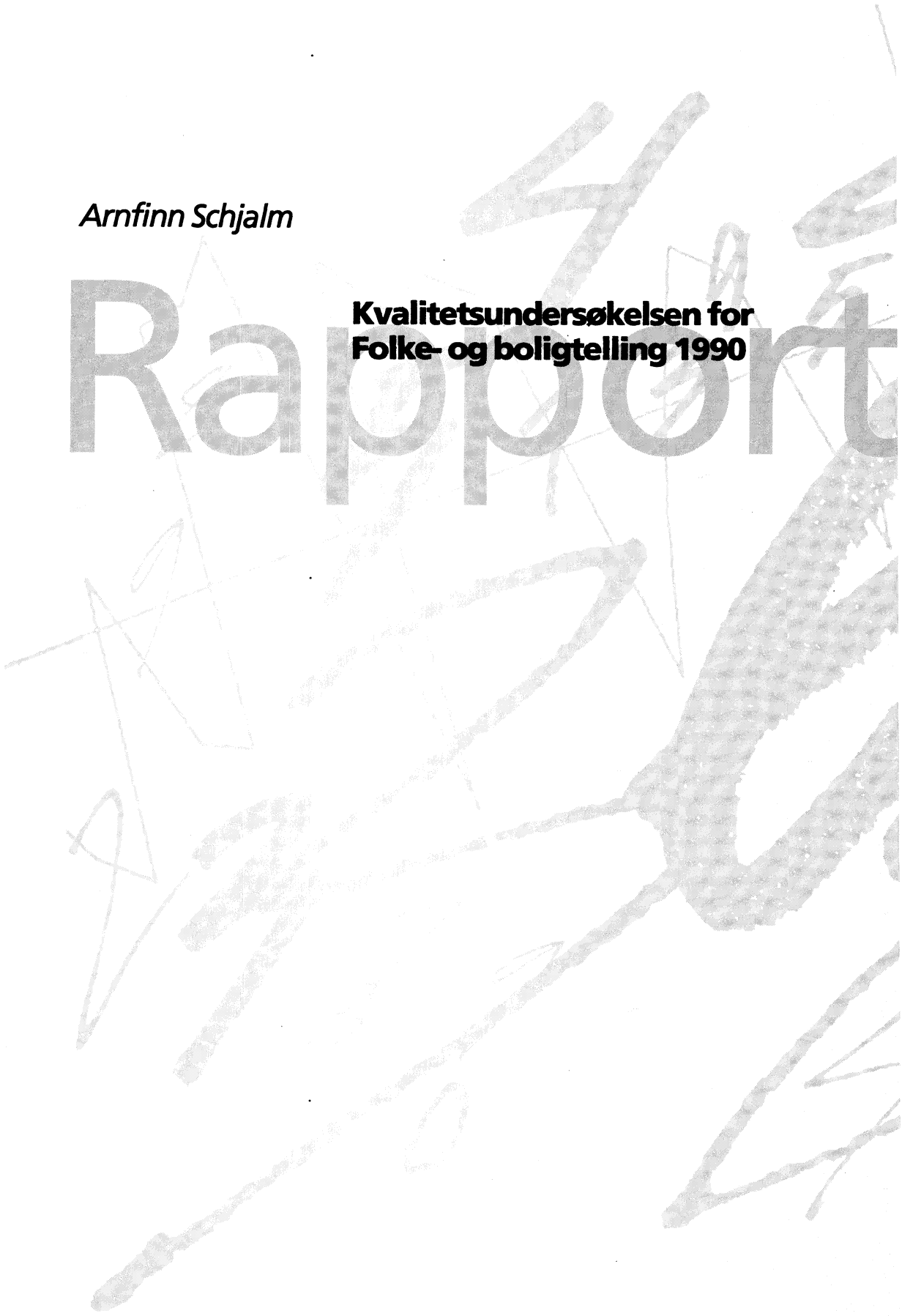

Arnfinn Schjalm

**Kvalitetsundersøkelsen for
Folke- og bolig telling 1990**

Rapport

Arnfinn Schjalm

**Kvalitetsundersøkelsen for
Folke- og bolig telling 1990**

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Rettet siden forrige utgave	Revised since the previous issue	r

ISBN 82-537-4279-7
ISSN 0806-2056

Emnegruppe

02 Befolkning

Emneord

Bosted
Folke- og bolig telling
Husholdninger
Husholdningsstørrelse
Kvalitetsundersøkelse

Design: Enzo Finger Design
Trykk: Statistisk sentralbyrå

Sammendrag

Arnfinn Schjalm

Kvalitetsundersøkelsen for Folke- og boligting 1990

Rapporter 96/10 • Statistisk sentralbyrå 1996

Siden 1970 har det vært gjennomført kvalitetskontrollundersøkelser for å få bedre kjennskap til ulike feilkilder ved folke- og boligtingene. I Kvalitetsundersøkelsen for Folke- og boligting 1990 er bostedsregistrering og husholdningsetablering undersøkt. Det er innhentet opplysninger om bosted, husholdningssammensetning, fravær fra husholdningen og årsak til slikt fravær for 8 280 personer i 3 881 familier. Undersøkelsen ble gjennomført som tilleggundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen i november 1990.

Folke- og boligtingen baserer husholdningsstatistikken på opplysninger fra Det sentrale folkeregister og opplysninger om husholdningssammensetningen fra folketellingsskjemaene. Avvik mellom korrekte husholdningstall og tall fra Folke- og boligting 1990 skyldes dels feil i oppdateringen av registeret og rutineene ved husholdningsetableringen, og dels at tellingen bruker en juridisk husholdningsdefinisjon som krever at en del grupper av personer skal være registrert bosatt et annet sted enn der de faktisk bor.

Kvalitetsundersøkelsen estimerer tallet på faktiske husholdninger til 1 870 000 per 3. november 1990, hvorav 715 000 enpersonhusholdninger. Begge disse tallene er drøyt 100 000 høyere enn publisert i folke- og boligtingen. Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse er beregnet til 2,23 personer per husholdning. 5,5 prosent av personene bor utenfor den husholdningen folketellingens har plassert dem i. Legges definisjonen i folke- og boligtingen til grunn reduseres dette til vel 2 prosent. Flere hovedresultater finnes i en oppsummering i kapittel 4.

Datainnhenting i folketelling foregikk på litt forskjellig måte i fulltellingskommuner og kommuner med utvalgstelling. Forskjeller mellom disse kommunetypene er drøftet i rapporten. Det er også presentert noen synspunkter på fremtidige husholdningsundersøkelser.

Emneord: Kvalitetsundersøkelse, folke- og boligting, husholdninger, husholdningsstørrelse, bosted.

Abstract

Since 1970 post enumeration surveys have been conducted to gain knowledge of sources of errors in the population and housing censuses. In the Post Enumeration Survey for the 1990 Census, place of dwelling and household establishment have been controlled. Information on dwelling, household composition, absence from the household and reason for such absence have been gathered for 8 280 persons in 3 881 families. The survey was conducted as an addition to the Labour Force Survey in November 1990.

Household statistics in the Census are based on information from the Central Population Register and on information on the household composition from the Census postal forms. Discrepancies between the correct number of households and results from the 1990 Census, are partly due to errors in the updating of the register and the routines of the household establishment in the Census, and partly due to the fact that a juridical definition of dwellings and households were used in the Census. The rules for the Central Population Register demands some groups of persons to be registered with an address different from where they actually live.

The Post Enumeration Survey estimates the number of households to be 1 870 000 on 3 November 1990, of which 715 000 are one person households. Both these numbers are over 100 000 more than the corresponding Census numbers. The average household size is estimated to be 2.23 persons per household. 5.5 per cent of the persons live outside the households where the Census has placed them. Based on the Census' own definition this percentage is reduced to somewhat more than 2 per cent. Further main results are summed up in chapter 4.

The data collection in the Census was conducted somewhat differently in municipalities with full enumeration and municipalities with a sample survey. Differences between these two types of municipalities are discussed in the report. Some views on future household surveys are also presented.

Key words: Post Enumeration Survey, Population Census, households, household size, place of dwelling.

Innhold

Tabellregister	6
1. Innledning	7
1.1. Bakgrunn og formål med Kvalitetsundersøkelsen 1990	7
1.2. Opplegg og gjennomføring av Folke- og bolig tellingen 1990	8
1.2.1. Generelt om folke- og bolig tellingene	8
1.2.2. Generelt om husholdningsetableringen i de seinere folke- og bolig tellingene	8
1.2.3. Folke- og bolig tellingen 1990	9
1.3. Opplegg og gjennomføring av Kvalitetsundersøkelsen	9
1.3.1. Generelt om Kvalitetsundersøkelsen 1990	9
1.3.2. Utvalg	9
1.4. Bosteds- og husholdningsbegreper	10
1.4.1. Generelle merknader	10
1.4.2. Faktisk bosted	10
1.4.3. Faktisk husholdning	10
1.4.4. Formelt bosted	10
1.4.5. Formell husholdning	11
1.5. Tolkning av forskjeller	11
1.5.1. Forskjell mellom registrert og formelt bosted og husholdning	11
1.5.2. Forskjeller mellom formelt og faktisk bosted og husholdning	11
1.5.3. Forskjeller mellom registrert og faktisk bosted og husholdning	11
1.6. Frafall	11
1.7. Manglende opplysninger om bosted eller husholdning	12
1.8. Estimering	12
1.9. Usikkerhetsmarginer	12
2. Resultater	14
2.1. Sammenlikning av husholdningstall fra flere undersøkelser	14
2.2. Husholdningstallene i Kvalitetsundersøkelsen	15
2.3. Drøfting av forskjellene mellom FoB og KU	16
2.3.1. Personenes bostedsregistrering	16
2.3.2. Husholdningsstørrelse	18
3. Sammenlikning av kommuner med fulltelling og utvalgstelling	21
4. Oppsummering og vurderinger	24
4.1. Oppsummering av resultatene	24
4.2. Vurdering av FoB	25
4.3. Vurdering av husholdningsundersøkelser og synspunkter på husholdningsstatistikk i fremtiden	25
4.3.1. Kilder for husholdningsinformasjon	25
4.3.2. Vurdering av KU med henblikk på fremtidige husholdningsundersøkelser	26
Referanser	27
Vedlegg	
1. Husholdningsskjema i Kvalitetsundersøkelsen	28
2. Kodekort for husholdningsskjemaet i Kvalitetsundersøkelsen	30
3. Fraværsskjema i Kvalitetsundersøkelsen	31
4. Personskjema i Folke- og bolig tellingen 1990	33
5. Boligskjema i fulltellingskommunene i Folke- og bolig tellingen 1990	34
6. Boligskjema for utvalgstellingskommunene i Folke- og bolig tellingen i 1990	35
De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter	36

Figurregister

2. Resultater	
2.1. Privathusholdninger etter størrelse ifølge FoB og KU	14
2.2. Andel med faktisk bosted utenfor FoB-husholdningen, etter alder. Prosent	16
4. Oppsummering og vurderinger	
4.1. Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse etter alder	24

Tabellregister

1. Innledning	
1.1. Standardavvik for en andel på p prosent i en undergruppe av KU-utvalget på n personer. Prosentpoeng	13
2. Resultater	
2.1. Privathusholdninger etter husholdningsstørrelse i FoB, KU og IF. 1 000	14
2.2. Privathusholdninger i KU etter husholdningsstørrelse, med usikkerhetsmål. Estimert med enkel oppblåsing. 1 000	15
2.3. Privathusholdninger i KU etter husholdningsstørrelse, med usikkerhetsmål. Estimert med oppblåsing med strata etter husholdningsstørrelse i FoB90. 1 000	15
2.4. Personer etter husholdningsstørrelse i FoB90 og KU. Prosent	16
2.5. Personer etter kjønn, alder og fraflytting/fravær fra FoB-husholdningen. Prosent	17
2.6. Personer etter forhold mellom registrert og formelt/faktisk bosted. Prosent	17
2.7. Personer med fravær fra FoB-husholdningen på mer enn 3 måneder, etter årsak til fraværet. Prosent	18
2.8. Personer med fravær fra FoB-husholdningen på mer enn 3 måneder, etter varigheten av fraværet. Prosent	18
2.9. Personer etter kjønn, utdanningsaktivitet og fraflytting/fravær fra FoB-husholdningen	18
2.10. Personer etter alder og faktisk husholdningstype i KU for personer med privathusholdning i FoB. Prosent	18
2.11. Andeler av populasjonen etter husholdningsstørrelse. Prosent	19
2.12. Personer i KU90 etter husholdningsstørrelse i FoB90 og KU90 i grupper etter alder. Prosent	19
3. Sammenlikning av kommuner med fulltelling og utvalgstilling	
3.1. Personers faktiske bosted ifølge KU i forhold til FoB-husholdningen, etter alder og innhentingsmåte. Prosent	21
3.2. Faktisk husholdningsstørrelse i KU, etter husholdningsstørrelse i FoB og innsamlingsmåte. Prosent	22
3.3. Antall personer i utvalget som ifølge FoB bor i privathusholdning og andelen av disse som har mindre faktisk husholdningsstørrelse i KU enn husholdningsstørrelsen i FoB	23

1. Innledning

1.1. Bakgrunn og formål med Kvalitetsundersøkelsen 1990

Folke- og bolig tellingene - i det følgende forkortet FoB - gjennomføres hvert tiende år i Norge. De gir i hovedsak informasjon om sysselsetting, utdanning og boforhold. Opplysningene bearbeides til statistikk for ulike geografiske nivåer, fra landet som helhet ned til de om lag 13 600 grunnkretsene, med fylke, kommune og delområde som mellomliggende nivåer. Informasjonen fra folke- og bolig tellingene brukes i samfunnsplanleggingen av Staten, fylkene, kommunene o.a. Den fine geografiske oppdelingen krever et stort datamateriale, og folke- og bolig tellingene ble t.o.m. 1980 gjennomført som total tellinger. I 1980 gikk en over fra å bruke tellere til innsamling per post. I 1990 skjedde en vesentlig endring i gjennomføringen av FoB ved at den ble gjennomført som en utvalgstilling i kommuner med 6 000 eller flere innbyggere, slik at den omfattet totalt bare om lag 1 million personer av i alt 3,4 millioner personer født 1974 eller tidligere. Kjennemerker fra registre ble imidlertid innhentet for hele befolkningen og omfattet bl.a. kjønn, alder, andre demografiske kjennemerker og utdanning.

Fra 1970 har det vært gjennomført kvalitetskontrollundersøkelser for å få bedre kjennskap til nøyaktighet og ulike feilkilder ved folke- og bolig tellingene. I de to tidligere kvalitetskontrollundersøkelsene (Statistisk sentralbyrå, 1976 og Heldal, 1984), har interessen vært rettet mot kvaliteten på person- og boligkjennemerkene og hvilken betydning skjema utformingen og datainnhentingens måten har for dette. Det er ikke gjort vesentlige endringer i spørsmål eller svaralternativer ved folke- og bolig tellingen i 1990. En ytterligere undersøkelse av disse spørsmålene ble derfor ikke sett som aktuell ved kvalitetsundersøkelsen i 1990. Derimot har det som følge av omleggingen til utvalgstilling i de største kommunene vært nødvendig å innføre en ny datainnhenting prosedyre for husholdningsetableringen i disse kommunene. Her brukes en husholdningsliste som oppgavegiver skal gjøre eventuelle tilføyelser på. Husholdningsetableringen i fulltellingskommunene er som i Folke- og bolig tellingen 1980. I Kvalitetsundersøkelsen 1990, heretter

forkortet KU, ser vi kun på bostedsregistreringen og husholdningsetableringen i FoB. En slik undersøkelse er ikke blitt gjennomført før. Folke- og bolig tellingen 1990 ble vurdert på bredere basis av et utvalg i 1993. Foreløpige resultater fra KU er tatt med som vedlegg 6 i utvalgets innstilling (Statistisk sentralbyrå, 1994).

Foruten mulige feil ved besvarelsen av skjemaene og bearbeidingen i FoB, slik som ved alle statistiske undersøkelser, avviker definisjonene av bosted og husholdning i FoB noe fra det mange brukere finner ønskelig. FoB bruker det bostedet som er registrert i Det sentrale folkeregister, og dette kan av forskjellige grunner være et annet sted enn der personen faktisk bor. Dette er beskrevet nærmere i avsnitt 1.2. I KU ser vi bl.a. på fordelingen av personer etter størrelsen på husholdningen de faktisk bor i. Dette sammenliknes med husholdningsstørrelsen i FoB, og vi beregner også antall husholdninger på grunnlag av opplysningene i KU.

Datainnsamlingen som ligger til grunn for konstruksjonen av husholdninger i FoB er gjennomført på forskjellig måte i fulltellingskommuner og kommuner med utvalgstilling. Det er derfor mulig at innsamlingsmåten slår ulikt ut for de to kommunetypene. I KU gjøres derfor noen sammenlikninger mellom de to kommunetypene.

I avsnitt 1.2 beskrives i korte trekk Folke- og bolig tellingen 1990, med vekt på bostedsregistreringen og husholdningsetableringen. I avsnitt 1.3 beskrives utvalget og datainnhenting i KU og i avsnittene 1.4 og 1.5 beskrives og sammenliknes husholdningsbegrepene i de to undersøkelsene. I avsnittene 1.6 og 1.7 beskrives håndteringen av frafall i KU og i 1.8 estimeringen i KU. Nøyaktigheten av resultatene er omtalt i avsnitt 1.9. Resultatene presenteres i kapitlene 2 og 3. I kapittel 2 gis resultater for hele landet, i kapittel 3 foretas noen sammenlikninger mellom resultatene fra utvalgstillingskommuner og fulltellingskommuner. I kapittel 4 presenteres et sammendrag av resultatene og vurderinger av deres betydning for folke- og bolig tellingen og husholdningsundersøkelser.

1.2. Opplegg og gjennomføring av Folke- og bolig tellingen 1990

1.2.1. Generelt om folke- og bolig tellingene

Folke- og bolig tellinger har vært holdt i Norge siden 1769, fra 1890 hvert tiende år. (Tellingene 1940 ble holdt i 1946.) Formålet har vært å skaffe oversikt over befolkningens størrelse, demografiske struktur, yrkesaktivitet, yrkesmessige fordeling og boligforhold. Spørsmål ut over disse kjernetemaene har variert. Tellingene har t.o.m. FoB80 vært total tellinger. Folke- og bolig tellingene gir derfor grunnlag for statistikk på lavt geografisk nivå, og det publiseres tall for ca. 13 600 grunnkretser.

FoB60 ble brukt til å opprette Det sentrale personregister, nå Det sentrale folkeregister (DSF), og FoB70 til å opprette et utdanningsregister. Registerne oppdateres med meldinger om relevante begivenheter. Med de løpende registreringene av fødsler, dødsfall og flyttinger i de kommunale folkeregistrene, som samles i Det sentrale folkeregister, er beregning av befolkningens størrelse ikke lenger et formål ved FoB. Det er bostedsregistreringene i disse registrene som benyttes i statistikken fra FoB mens avvikende opplysninger gitt på FoB-skjemaene ikke blir tatt hensyn til. Imidlertid er adressebegrepet i DSF for lite detaljert til å dele befolkningen inn i husholdninger. FoB er derfor nødvendig for statistikk over husholdninger. Husholdningsbegrepet i FoB er bohusholdning, altså at personer som bor i samme bolig utgjør en husholdning. Avgrensningen mellom boliger i FoB er definert ved fysiske kjennetegn.

I FoB hentes en inn opplysninger om husholdningenes boliger på et boligskjema. Hver husholdning regnes bare å ha en bolig. FoB gir ikke statistikk for bostedsløse, og i 1980 og 1990 er det ikke laget statistikk over felleshusholdninger. På et personskjema innhentes opplysninger om voksne, dvs. personer 16 år og over. Personskjemaet i FoB gir i hovedsak opplysninger om tilknytning til arbeidslivet og om arbeidsreiser.

Resultatene fra FoB90 er publisert i hefter for de enkelte kommuner, fylker, bydeler i Oslo og landet som helhet (Statistisk sentralbyrå, 1992). Foreløpige landstall kom våren 1991 (Statistisk sentralbyrå, 1991). Kjennmerkene i FoB er beskrevet i innledningen til disse heftene. En mer detaljert teknisk dokumentasjon av Folke- og bolig tellingen 1990 finnes i Skogvoll, 1992 a, b.

1.2.2. Generelt om husholdningsetableringen i de seinere folke- og bolig tellingene

Et av formålene med FoB er å dele befolkningen inn i bohusholdninger og på dette grunnlag lage en husholdningsstatistikk. Inndelingen i husholdninger gjøres på grunnlag av bosted og familienummer i Det sentrale folkeregister (DSF) og opplysningene i FoB.

DSF oppdateres på grunnlag av meldinger til folkeregistrene. Det er plikt til å melde flyttinger innen åtte dager etter flytting. Forsinkede meldinger registreres med virkning fra det tidspunktet de mottas av det lokale folkeregisteret.

I DSF er befolkningen inndelt i familier. Alle medlemmene i en familie bor på samme adresse. En familie i DSF er enten et ektepar med eller uten barn, en mor eller far med barn eller en enkelt person som ikke dekkes av de førstnevnte familietyperne. Et samboerpar uten barn består således av to enpersonfamilier, og ingen familie har mer enn to generasjoner. En husholdning i FoB består av en eller flere familier. Adressen i DSF er ikke detaljert nok til å definere husholdningene. Dels mangler gate- eller veiadresse i mange områder, dels kan det, f.eks. i blokker, være flere leiligheter på samme gateadresse.

Utgangspunktet for husholdningsetableringen i FoB er at de som har sendt inn skjema i samme konvolutt bor i samme husholdning. Barn under 16 år i den eller de familiene som har sendt inn skjemaer samlet regnes også til husholdningen. Der det er nødvendig er disse husholdningene bearbeidet videre for å få overensstemmelse med DSF. Svaret på spørsmålet «Hvem bor du sammen med i leiligheten?» brukes også. Det fører i noen tilfeller til sammenslåing av husholdninger på samme adresse. I en del tilfeller har det vært uoverensstemmelse mellom bostedsregistreringen og familienummer i DSF. Der er bostedsregistreringen beholdt mens familienummer er endret.

Følgende prosedyre ble brukt for å rette opp husholdningssammensetningen: Først ble det gjort en del korrigeringer av familienumrene slik at personer med samme familienummer fikk samme adresse. Deretter sørget man for at alle personene i samme familie fikk samme husholdningstype (privat- eller felleshusholdning) og husholdningsnummer. Så ble flerfamiliehusholdninger basert på felles konvolutt splittet hvis personer i husholdningen hadde forskjellige adresser. Til slutt ble en del familier slått sammen til flerfamiliehusholdninger på grunnlag av svaret på spørsmålet om hvem man bodde sammen med i leiligheten (spørsmål 1 på personskjemaet). En mer detaljert beskrivelse av disse rutinene finnes i Jensen, 1992.

Regelverket for bostedsregistreringen i de kommunale folkeregistrene ligger således til grunn både for bostedsregistreringen av personer og husholdningsetableringen i FoB. Hovedregelen er at en person skal være registrert bosatt der vedkommende tar sin overveiende døgnhvile. Men det finnes en del unntak. De viktigste er at ugifte skoleelever og studenter skal være registrert der de bodde før de flyttet til studie-stedet, og at gifte personer og personer som har husholdning sammen med egne barn skal være registrert

sammen med ektefellen eller barna selv om de f.eks. er ukependlere. Tilsvarende regler gjelder for vernepliktige og sivilarbeidere, en del institusjonsbeboere, fengslede, sjøfolk, diplomater, stortingsrepresentanter og noen flere spesielle grupper. (Lov om folkeregistrering av 16. januar 1970 og diverse forskrifter til denne er samlet i et hefte (Sentralkontoret for folkeregistrering, Statistisk sentralbyrå).)

Disse reglene gjør at resultatene i FoB avviker fra de vi ville fått hvis en bostedsdefinisjon basert på faktisk bosted hadde vært brukt. Også manglende og forsinkede flyttemeldinger bidrar til slike avvik. For mange analyse- og planleggingsformål vil det faktiske bostedet være av interesse. I KU sammenlikner vi resultatene i FoB med de som fremkommer ved å bruke en definisjon av faktisk bosted og husholdning.

1.2.3. Folke- og bolig tellingen 1990

Innholdsmessig er FoB90 ganske lik de tidligere folke- og bolig tellingene, men det er noen vesentlige endringer i organiseringen. Den viktigste endringen er at FoB90 ble gjennomført som utvalgstilling. I kommuner med mindre enn 6 000 innbyggere ble det likevel holdt totaltelling som tidligere for å unngå at datagrunnlaget ble for lite. Delingen i utvalgskommuner og fulltellingskommuner førte til to ulike fremgangsmåter for å etablere husholdninger. I fulltellingskommunene var utgangspunktet som i 1980 at personer som sendte inn skjemaene i samme konvolutt tilhørte samme husholdning. Det tilsvarende utgangspunktet i utvalgskommunene var en liste over husholdningsmedlemmer. Boligskjemaet var i disse kommunene forhåndsutfyllt med navnene på alle de voksne personene i samme familie som den uttrukne personen, og oppgavegiver ble bedt om å tilføye eventuelle andre voksne personer i husholdningen. Denne metoden var ny i FoB90. Prosedyren i utvalgstillingskommunene for sammenslåing av familier til husholdninger har også noen mindre, nødvendige tilpasninger pga. mangelen på opplysninger om alle husholdningene på samme adresse.

Personskjemaet i FoB90 og boligskjemaene i henholdsvis fulltellingskommunene og utvalgstillingskommunene finnes i vedleggene 4, 5 og 6. Ytterligere dokumentasjon av fremgangsmåten i FoB90 finnes i Skogvoll, 1992 a, b.

1.3. Opplegg og gjennomføring av Kvalitetsundersøkelsen

1.3.1. Generelt om Kvalitetsundersøkelsen 1990

KU ble gjennomført som en tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). Utvalget er det samme som til AKU, med tillegg av et utvalg av personer som falt utenfor AKU. Intervjuene ble foretatt etter AKU-intervjuet, vanligvis som telefonintervju. Det ble laget to skjemaer til undersøkelsen. Det ene var

et husholdningsskjema som skulle fylles ut for hver uttrukket familie. Det andre var et fraværsskjema som skulle fylles ut for hver person i de uttrukne familiene som var flyttet eller som midlertidig bodde et annet sted enn i den husholdningen de var trukket ut. Dette skjemaet skulle fylles ut med opplysninger om den husholdningen personen faktisk bodde i på tellingsdatoen 3. november 1990. På baksiden av skjemaene var det plass for frafallsopplysninger og kommentarer. Skjemaene finnes i vedleggene 1 og 3.

Alle familiene som var uttrukket til KU fikk skjema i FoB, og innhenting av dataene i FoB foregikk på samme måte for dem som var med i KU som for andre.

Ideelt sett burde oppgavegiverne vært kontaktet på nytt i de tilfeller det var avvik mellom opplysninger gitt i FoB og i KU for å få en nærmere oppklaring av avviket, slik det ble gjort i evalueringsundersøkelsen til den svenske FoB 1990 (Statistiska centralbyrå, 1992). Hvis en slik rekonsilierung ble gjort ville det antakelig blitt avslørt en del tilfeller der opplysningene i FoB var riktige og opplysningene i KU var feil. At rekonsilierung ikke er gjennomført trekker derfor i retning av litt for store målte avvik mellom FoB og KU.

1.3.2. Utvalg

KU ble, som tidligere nevnt, gjennomført som en tilleggsundersøkelse til Arbeidskraftundersøkelsen (AKU). I AKU trekkes det familier fra DSF, og personer i alderen 16-74 år i de uttrukne familiene intervjues fire ganger. De seinere intervjuene gjøres 3, 12 og 15 måneder etter det første.

Utvalget til KU ble gjort slik: Utgangspunktet var personer som var med i AKU annen, tredje eller fjerde gang i november 1990. De familier som disse personene tilhørte ved uttaket til FoB høsten 1990 fikk husholdningsskjema i KU. Alle personene i familien, også gamle over 74 år og barn under 16 år, ble forhåndstrykt (preprintet) på husholdningsskjemaet. Siden familier hvor alle personene var over 74 år var ekskludert i AKU, ble det trukket et tilleggsutvalg av slike familier. Dette tilleggsutvalget bestod av samme antall gamle som var ekskludert i de tre AKU-puljene. Også tilleggsutvalget fikk husholdningsskjema der alle personene i familien (en eller to personer) var forhåndstrykt på skjemaet.

Også adressen til familien ved registeruttaket ble forhåndstrykt på skjemaet.

Dette gav et utvalg på 3 881 familier med i alt 8 363 personer. Av disse var det 83 personer som ikke var med i FoB, hovedsakelig pga. dødsfall eller utvandring før tellingsdatoen. Disse 83 ble ekskludert, slik at utvalget i KU består av 8 280 personer. Dette

utvalget er svært nær selvveiende, og resultater der person brukes som enhet er beregnet ved enkel oppblåsning til populasjonsstørrelsen. Resultater der husholdning brukes som enhet er beregnet ved å estimere antall personer i husholdninger med de aktuelle kjennemerkene og dividere med antall personer i husholdningen.¹

1.4. Bosteds- og husholdningsbegreper

1.4.1. Generelle merknader

Med bosted menes det stedet en person bor, i prinsippet definert ved et adressebegrep som er detaljert nok til å identifisere de enkelte boliger. Tilknytningen til stedet skal i prinsippet ha en viss permanens, og ingen regnes å ha mer enn ett bosted på et tidspunkt.

Med husholdning menes både i DSF, FoB og KU bostedshusholdninger, dvs. personer bosatt i samme bolig.

I KU ønsker vi å sammenlikne bostedsregistreringene for personer i FoB med faktisk bosted og husholdningskjennemerker, især husholdningsstørrelse, i FoB med den faktiske situasjonen.

Bosted og husholdning ifølge FoB kaller vi registrert bosted og FoB-husholdning.

1.4.2. Faktisk bosted

I KU bestemmer vi faktisk bosted på følgende måte: Hvis hele familien bodde sammen på en annen adresse på tellingsdatoen enn på den adressen som var forhåndstrykt på skjemaet, ble den forhåndstrykte adressen erstattet med den adressen oppgavegiver oppgav. Spørsmålene på skjemaet ble da stilt i forhold til den sistnevnte adressen. I de fleste tilfeller skyldtes dette flytting mellom registeruttaket og tellingsdatoen, slik at FoB hadde riktig adresse. Den forhåndstrykte eller oppgitte adressen vil vi nedenfor kalle husholdningsskjemaets adresse.

Dersom det ble svart at personen bodde på husholdningsskjemaets adresse og ikke hadde midlertidig fravær som var forventet å vare mer enn 3 måneder, ble bostedet i KU satt til det samme som i FoB.

Dersom det ble svart at personen var flyttet eller hadde midlertidig fravær som var forventet å vare mer enn 3 måneder, ble den adressen personen var flyttet til eller hadde midlertidig opphold på satt til bosted i KU. Det er altså ikke tatt hensyn til midlertidig fravær fra en ny adresse. Hvis personen bodde i en annen bolig enn de andre i familien, men med samme adresse, er dette behandlet som flytting innenfor kommunen.

1.4.3. Faktisk husholdning

I KU består en faktisk husholdning av personer som har samme faktiske bosted etter definisjonen i 1.4.2. Den kan imidlertid også omfatte personer som ikke er forhåndstrykt på husholdningsskjemaet. For personer som har faktisk bosted i FoB-husholdningen, består den faktiske husholdningen av alle personene som er forhåndstrykt på husholdningsskjemaet og som ikke er flyttet fra husholdningen eller er midlertidig fraværende i mer enn 3 måneder, samt av eventuelle andre personer som er tilføyd på skjemaet som personer som hører til husholdningen. De sistnevnte er tilføyd fordi de «bodde fast eller midlertidig i boligen». Det er ikke tatt hensyn til eventuelle midlertidige fravær blant tilføyde personer.

For personer som var flyttet eller midlertidig fraværende ble husholdningen på det andre bostedet ført på et fraværsskjema. Fraværsskjemaet gir opplysning om kommune og husholdningstype for personens nye eller midlertidige bosted. Hvis dette er en felleshusholdning gir fraværsskjemaet opplysning om type felleshusholdning, dvs. institusjon, felleshusholdning knyttet til arbeidssted, pensjonat e.l. eller annen felleshusholdning. Hvis det nye eller midlertidige bostedet er en privathusholdning gir fraværsskjemaet en liste over bosatte i husholdningen. Eventuelle midlertidige fravær fra denne husholdningen er ikke undersøkt. Personene på husholdningslisten på fraværsskjemaet utgjør da den faktiske husholdningen.

Definisjonen av felleshusholdninger er for så vidt den samme i KU som i FoB, men definisjonen av å bo i en felleshusholdning avviker for faktisk husholdning. Ved opphold på minst 3 måneder regnes felleshusholdningen som personens faktiske husholdning. Bokollektiver regnes som privathusholdninger.

1.4.4. Formelt bosted

I tilfelle av forsinket eller manglende flyttemelding kan det registrerte bostedet avvike fra det som skulle vært registrert i DSF. For å bestemme slike avvik bruker KU begrepet formelt bosted. Dette er Kvalitetsundersøkelsens etablering av det bosted personen skal være registrert bosatt på. Denne etableringen tar utgangspunkt i adressen forhåndstrykt på husholdningsskjemaet og som er hentet fra et registeruttak i august 1990. Dersom hele husholdningen har flyttet samlet, er den forhåndstrykte adressen oppdatert og bostedskommunen for den oppdaterte adressen registrert. Kontroller mot DSF viser at den oppdaterte adressen i disse tilfellene stemmer med den registrerte adressen i DSF, slik at det er overensstemmelse mellom registrert og formelt bosted. I husholdningsskjemaet er det spørsmål om personen bor på den forhåndstrykte, eventuelt oppdaterte adressen. Er svaret

¹ FoB-husholdninger med flere familier, kan trekkes via alle sine familier og har derfor større sannsynlighet for å komme med i utvalget enn enfamiliehusholdninger. Men det er bare de personene som hører til den uttrukne familien som kommer med i utvalget og blir blåst opp med den felles oppblåsingsfaktoren for alle personer. Ved omregningen fra antall personer til antall husholdninger divideres det imidlertid med det samlede antall personer i husholdningen. Flerfamiliehusholdningene er derfor ikke en kilde til skjevhet i estimatene.

ja er det overensstemmelse mellom registrert og formelt bosted. Hvis personen ikke bodde på denne adressen, ble riktig bostedskommune registrert i KU og husholdningen på det andre bostedet etablert på eget fraværsskjema.

For 99 personer, dvs. 1,2 prosent er fastsettelsen av formelt bosted usikker. Det skyldes at en del skjemaer ble fylt ut både med flytting og med årsak til midlertidig fravær. I disse tilfellene ble det formelle bostedet bestemt utfra en helhetsvurdering av opplysningene på skjemaet. Hvis fraværårsaken var utdanning og i en del av tilfellene hvor den var arbeid, ble det formelle bostedet satt til det registrerte, ellers til det faktiske. Siden intervjuet ikke har en eksplisitt gjennomgang av registreringsreglene for folkeregistrene, kan det formelle bostedet bli feil også i andre, men sjeldne tilfeller.

1.4.5. Formell husholdning

I KU består en formell husholdning av personer som har samme formelle bosted etter definisjonen i 1.4.4. Den kan imidlertid omfatte personer som ikke er forhåndstrykt på husholdningsskjemaet. For personer som har formelt bosted i FoB-husholdningen består den formelle husholdningen av alle personene som er forhåndstrykt på husholdningsskjemaet og som har FoB-husholdningen som formell husholdning, samt av eventuelle andre personer som er tilføyd på skjemaet som personer som hører til husholdningen. For personer som har formelt bosted utenfor FoB-husholdningen, består den formelle husholdningen av personene på fraværsskjemaet.

1.5. Tolkning av forskjeller

1.5.1. Forskjell mellom registrert og formelt bosted og husholdning

Årsakene til forskjell mellom registrert og formelt bosted er knyttet til oppdateringen av Det sentrale folkeregister. Det kan skyldes at flytting til bostedet på folketellingsdatoen ikke er registrert i DSF innen folketellingsdatoens endelige uttak for husholdningsetableringen, omkring 3 måneder etter folketellingsdatoen. Dette tidsintervallet er tilstrekkelig for at registreringene hos de lokale folkeregistrene skal være kommet med i DSF. Flyttemeldinger som er kommet inn til det lokale folkeregisteret etter folketellingsdatoen er imidlertid ikke kommet med som grunnlag for FoB. Andre, men trolig mer sjeldne årsaker er feilregistrering eller feil i flyttemeldingen. Flyttemeldinger som ikke er mottatt på folketellingsdatoen (og tilsvarende på en vilkårlig dato) kan deles i to grupper, forsinkede meldinger som vil komme seinere, og manglende flyttemeldinger som aldri vil komme. En grunn til å skille mellom disse er at bare den første typen kan avdekkes ved hjelp av statistikk basert på flyttemeldinger.

Forskjell mellom registrert og formell husholdning for en person skyldes vanligvis at personen selv eller en annen person i dennes registrerte husholdning har et annet formelt enn registrert bosted. I noen tilfeller skyldes det at FoB feilaktig har slått sammen familier på samme adresse til en husholdning eller feilaktig har latt være å slå sammen familier til en husholdning. I enkelte tilfeller kan det være feil familienummer for noen i husholdningen.

Forskjell i husholdning, dvs. hvilke personer som utgjør husholdningen personen hører til vil ofte innebære ulik husholdningsstørrelse. At en person har en annen formell husholdningsstørrelse enn husholdningsstørrelsen i FoB kan således skyldes at enten personen selv eller en annen person i FoB-husholdningen har ulikt formelt og registrert bosted. Andelen personer med forskjell mellom formell husholdningsstørrelse og husholdningsstørrelse i FoB er derfor betydelig større enn andelen med ulikt formelt og registrert bosted. Dette gjelder især for personer i relativt store FoB-husholdninger.

1.5.2. Forskjeller mellom formelt og faktisk bosted og husholdning

Forskjeller mellom formelt og faktisk bosted skyldes registreringsreglene for folkeregistrene, slik som at ugifte studenter skal være registrert bosatt hos foreldrene, mens forsinkede flyttemeldinger o.l. ikke har betydning for disse forskjellene. På samme måte som beskrevet i 1.5.1 forplanter disse forskjellene seg til husholdningsnivået.

1.5.3. Forskjeller mellom registrert og faktisk bosted og husholdning

Forskjeller mellom registrert og faktisk bosted skyldes både de forhold som er nevnt i 1.5.1 (altså registeroppdatering, familiesammenslåing o.l.) og de nevnt i 1.5.2 (altså registreringsreglene o.l.), og fanger dermed opp alle årsaker til avvik mellom FoB og den faktiske situasjonen. Forskjellene forplanter seg til husholdningsnivået, ved at forskjell i bostedsdefinisjonen for en person i FoB-husholdningen endrer husholdningssammensetningen, og vanligvis husholdningsstørrelsen for alle personene i FoB-husholdningen. På husholdningsnivå er også feil i sammenslåingen av familier til husholdninger årsak til forskjeller mellom faktisk situasjon og situasjonen ifølge FoB. Andelen med forskjell i husholdningsstørrelse er derfor betydelig større enn andelen med forskjell i bostedsdefinisjon, især for personer i relativt store FoB-husholdninger.

1.6. Frafall

Der det var mulig ble frafallet i KU fulgt opp av to sentrale intervjuere. Etter denne oppfølgingen ble den endelige svarprosenten i KU 95. For de siste 5 prosent er frafallsopplysningene brukt til å avgjøre faktisk og formelt bosted. Opplysninger i merknadsfeltet ble brukt til å fylle ut eller rette avkryssingen

for frafallsårsak. Der frafallsårsaken ble oppgitt til «Ikke funnet husholdningens bolig/adresse», «Husholdningen flyttet, ny adresse ukjent», eller «Hele husholdningen flyttet til utlandet» er det antatt at husholdningen har et annet bosted. Ellers er det antatt at personene som er forhåndstrykt på husholdningsskjemaet også utgjør den faktiske og formelle husholdningen.

1.7. Manglende opplysninger om bosted eller husholdning

I tillegg til enhetsfracfall mangler i en del tilfeller noen av opplysningene som er nødvendige for å fastlegge formelt bosted, formell husholdning eller faktisk husholdning etter de operasjonelle definisjonene beskrevet i 1.4.

For 99 personer var det som nevnt, på husholdningsskjemaet gitt kode både for flytting og for årsak til midlertidig fravær. Disse personene er vist som en egen kategori i tabell 2.5, betegnet «Annet faktisk bosted, uklart om flyttet». I de øvrige tabeller er de gitt det formelle bostedet som er mest sannsynlig ut fra en samlet vurdering av opplysningene på skjemaet. Hvis fraværsårsaken er utdanning og i noen tilfeller hvor den er arbeid er det formelle bostedet satt til det registrerte, ellers til det faktiske. De aller fleste av dem er dermed antatt å være flyttet fra FoB-husholdningen.

119 personer i utvalget som ikke hadde faktisk bosted på utvalgsadressen manglet opplysning om faktisk husholdning. Disse er antatt å ha samme fordeling på husholdningsstørrelse som andre personer som ikke hadde faktisk bosted på utvalgsadressen. Det er ikke foretatt imputering; fordelingen er gjort på tabellnivå. Omregnet til hele populasjonen utgjør disse 61 000 personer og 48 300 husholdninger fordelt på 39 200 enpersonhusholdninger, 6 500 topersonhusholdninger, 2 000 trepersonhusholdninger, 500 firepersonhusholdninger, 100 fempersonhusholdninger og 100 sekspersonhusholdninger.

1.8. Estimering

De fleste tabeller i denne rapporten er beregnet med enkel oppblåsing, dvs. at observerte antall i undersøkelsen med et gitt kjennemerke er multiplisert med forholdet mellom antall personer i populasjonen og antall personer i KU. På tellingstidspunktet bodde det 4 247 506 personer i Norge. Antall personer som er brukt i resultatberegningene i KU er 8 280. Oppblåsingsfaktoren er dermed 512,98.

I tabell 2.3 er det presentert beregninger av antall husholdninger basert på stratifisert oppblåsing. Der er utvalget delt inn etter personens husholdningsstørrelse i FoB90, oppblåsing gjort separat i hvert stratum og stratumresultatene summert. De benyttede strata er fellehusholdning i FoB, enpersonhusholdning, topersonhusholdning, trepersonhusholdning, fireper-

sonhusholdning samt privathusholdninger med fem eller flere personer. Disse tallene må regnes som mer presise fordi estimeringsmetoden korrigerer for noe av forskjellen mellom populasjonen og utvalget, nemlig den som avspeiles i fordelingen av husholdningsstørrelse i FoB.

Antall husholdninger av hver størrelse er beregnet ved å dividere estimert antall personer i husholdningsstørrelsen på vedkommende husholdningsstørrelse.

Standardavviksberegningene presentert i tabellene 2.2 og 2.3 er basert på bootstrapping. Det betyr at det er simulert mange utvalg, i disse tilfellene 1 000, ved å trekke 3 881 familier med tilbakelegging fra KU-utvalget, som består av 3 881 familier. For hvert simulert utvalg ble husholdningstallene estimert på samme måte som for det opprinnelige utvalget, simultant for alle husholdningsstørrelser. (Det ble beregnet ny oppblåsingsfaktor for hver simulering.)

Nedre grenser for konfidensintervallene er beregnet som

2 · punkt estimat - øvre 2,5%-fraktil for bootstrapfordelingen.

Øvre grenser for konfidensintervallene er beregnet som

2 · punkt estimat - nedre 2,5%-fraktil for bootstrapfordelingen.

(Bootstrapping er beskrevet i Efron, 1982.)

Ellers er standardavviks- og signifikansberegninger gjort med enkle metoder og standardmetoder.

1.9. Usikkerhetsmarginer

Som for alle utvalgsundersøkelser, er det også ved KU usikkerhet i resultatene som skyldes at beregningene er gjort på grunnlag av opplysninger om bare et utvalg fra populasjonen, slik at det vil være tilfeldige avvik fra det vi ville fått om beregningene var gjort på grunnlag av hele populasjonen. Størrelsen på denne usikkerheten kan beregnes på grunnlag av statistisk utvalgsteori. For et enkelt tilfeldig utvalg av n enheter fra en stor populasjon der en andel på p prosent har et visst kjennemerke, er standardavviket for prosentandelen $\sqrt{p(100-p)/n}$. Settes den beregnede prosentandelen inn for p , fås et anslag for standardavviket. Det er vanlig å bruke et intervall som går to standardavvik til hver side for den beregnede andelen for å få et intervall som med ca. 95 prosent sannsynlighet dekker den riktige verdien.

Utvalget til KU er ikke et enkelt tilfeldig utvalg av personer. Utvalget består av alle personer i et utvalg av familier, og familiene er trukket i to trinn, der

Tabell 1.1. Standardavvik for en andel på p prosent i en undergruppe av KU-utvalget på n personer. Prosentpoeng

p n	1 99	2 98	5 95	10 90	20 80	30 70	40 60	50
200	0,86	1,21	1,89	2,60	3,46	3,97	4,24	4,33
400	0,61	0,86	1,33	1,84	2,45	2,81	3,00	3,06
600	0,50	0,70	1,09	1,50	2,00	2,29	2,45	2,50
800	0,43	0,61	1,94	1,30	1,73	1,98	2,12	2,17
1 000	0,38	0,54	0,84	1,16	1,55	1,77	1,90	1,94
1 500	0,31	0,44	0,69	0,95	1,26	1,45	1,55	1,58
2 000	0,27	0,38	0,60	0,82	1,10	1,25	1,34	1,37
3 000	0,22	0,31	0,49	0,67	0,89	1,02	1,10	1,12
4 000	0,19	0,27	0,42	0,58	0,77	0,89	0,95	0,97
8 000	0,14	0,19	0,30	0,41	0,55	0,63	0,67	0,68

første trinn er kommune innenfor et stratum. Ved beregning av varians må det multipliseres med en designfaktor som varierer fra kjennemerke til kjennemerke. Vi regner med at en faktor på 1,5 er passende for usikkerhetsberegninger i KU. (Haldorsen, 1985 gir designfaktorer for en rekke variabler for den benyttede utvalgsplanen.) Uttrykket for standardavviket blir dermed $\sqrt{1,5p(100-p)/n}$. Ovenstående tabell kan brukes til beregning av standardavvik for KU under denne forutsetningen. For å få et konfidensintervall med dekningsgrad omkring 95 prosent velges grensene lik to standardavvik under og over den beregnede verdien. Usikkerhetstall for antall husholdninger er beregnet særskilt og gjengis i kapittel 2.

Eksempler på beregning av konfidensintervall

Eksempel 1

I tabell 2.4 står det at 70,0 prosent av personene som bor i fempersonhusholdninger ifølge FoB, også bor i en fempersonhusholdning ifølge KU. Hvor nøyaktig er dette tallet?

I tabell 2.4 finner vi at 1 111 personer i utvalget bor i fempersonhusholdning i FoB. I tabell 1.1 leser vi av for n=1 000, p=70 og n=1 500, p=70, og finner tallene 1,77 og 1,45. Standardavviket er da mellom 1,45 og 1,77 prosentpoeng. En mer presis verdi kan beregnes med lineær interpolasjon, slik:

$$\begin{aligned} \text{Standardavvik} &= 1,77 + \frac{1\ 111 - 1\ 000}{1\ 500 - 1\ 000} \cdot (1,45 - 1,77) \\ &= 1,77 + \frac{111}{500} \cdot (-0,32) = 1,6990 \approx 1,70. \end{aligned}$$

$$2 \text{ standardavvik} = 2 \cdot 1,70 = 3,40.$$

Et alternativ er å sette inn i formelen:

$$\text{Standardavvik} = \sqrt{1,5 \cdot \frac{70 \cdot 30}{1\ 111}} = 1,68.$$

Riktig verdi er med omtrent 95 prosent sikkerhet mellom 66,6 og 73,4 prosent.

Eksempel 2

I tabell 2.4 står det også at 12,0 prosent av dem som bor i en trepersonhusholdning ifølge FoB bor i en topersonhusholdning ifølge KU. Hvor nøyaktig er dette tallet?

Prosenttallet er målt i en gruppe på 1 600 personer i utvalget. Vi leser av for n=1 500, p=10 og n=2 000, p=10 og n=1500, p=20 i tabell 1.1.

$$\begin{aligned} \text{Standardavvik} &= 0,95 + \frac{1\ 600 - 1\ 500}{2\ 000 - 1\ 500} \cdot (0,82 - 0,95) \\ &+ \frac{12 - 10}{20 - 10} \cdot (1,26 - 0,95) \\ &= 0,95 + 0,2 \cdot (-0,13) + 0,2 \cdot 0,31 \\ &= 0,95 - 0,026 + 0,062 = 0,986 \approx 0,99. \end{aligned}$$

2 standardavvik er 1,97 prosent, og 95 prosent konfidensintervall går fra 10,0 til 14,0 prosent.

2. Resultater

2.1. Sammenlikning av husholdningstall fra flere undersøkelser

Antall husholdninger i Norge og deres fordeling etter størrelse er et spørsmål det er knyttet stor interesse til. Både KU og andre utvalgsundersøkelser gir et sammenlikningsgrunnlag for FoB90. I tabell 2.1 vises resultatet for faktiske husholdninger ifølge KU og beregninger basert på data fra Inntekts- og formuesundersøkelsen 1990 (IF90). I KU består utvalget av 8 280 personer i 3 881 husholdninger. Kolonnen betegnet IF90 gir tall beregnet fra originalutvalget i Inntekts- og formuesundersøkelsen 1990. Her består utvalget av 16 184 personer i 6 047 husholdninger. I kolonnen betegnet IF90, inkludert tilleggsutvalg er det supplert med spesielle utvalg for visse grupper, slik at utvalget består av 22 349 personer i 8 287 husholdninger. I IF90 er husholdningene definert som bohusholdninger, dvs. at en husholdning består av personer som bor og spiser sammen (Sparby, 1994, s. 5).

Tabell 2.1. Privathusholdninger etter husholdningsstørrelse i FoB, KU og IF. 1 000

Antall personer til husholdningen	FoB	KU, faktisk størrelse ¹	IF90	IF90, inkludert tilleggsutvalg
1	601	706	699	709
2	460	511	502	489
3	266	291	261	259
4	280	247	269	265
5-	145	114	123	120
I alt	1 752	1 870	1 854	1 842

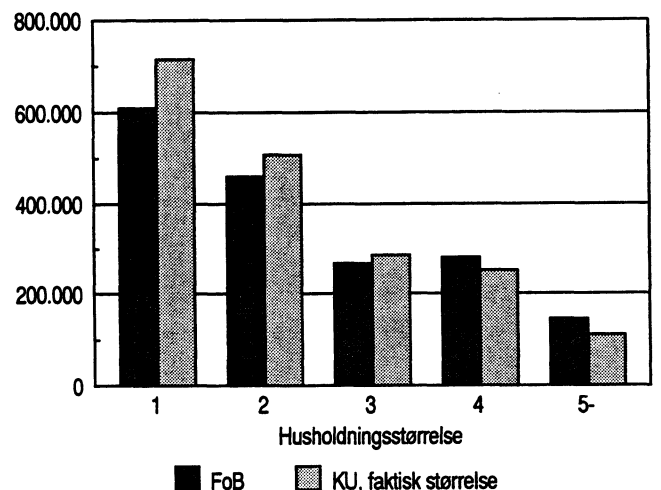
¹Personer som er fraværende mer enn 3 måneder regnes ikke til husholdningen.

Tallene for antall husholdninger i FoB avviker til dels betydelig fra utvalgsundersøkelsene. Totaltallet er 118 000 lavere enn i KU. Det er de minste og største husholdningene som avviker mest i antall. FoB har 105 000 færre enpersonhusholdninger og 31 000 flere store husholdninger (med fem eller flere personer) enn KU. Avvikene i forhold til de andre undersøkelserne er av tilsvarende størrelsesorden. Det er også klart flere firepersonhusholdninger og klart færre topersonhusholdninger i FoB90 enn i utvalgsundersø-

kelsene. Også her er avvikene i forhold til KU størst. FoB har 51 000 færre topersonhusholdninger og 33 000 flere firepersonhusholdninger enn KU. For trepersonhusholdninger har KU det høyeste og FoB det laveste tallet. Foruten husholdninger som er identiske i FoB og KU, fremkommer trepersonhusholdninger i KU på flere måter. Det kan være en fire- eller fempersonhusholdning i FoB der en eller to personer er flyttet eller er fraværende ifølge KU. Det kan også være at en person har flyttet inn i en av FoBs topersonhusholdninger, f.eks. en samboer til en enslig med et barn. Dessuten er noen av personene som er flyttet ut av utvalgshusholdningen registrert som boende i en trepersonhusholdning i KU.

Tallene i tabell 2.1 tegner dermed et klart mønster, der FoB og KU danner ytterpunktene. Både KU og beregningene på grunnlag av IF har flere små husholdninger, med en eller to personer, enn FoB og færre store husholdninger med fire eller flere personer. Men antall avvik i forhold til størrelsen i FoB er flere i KU enn i IF90. I KU er det en sterkere tendens til at FoB-husholdninger «omdannes» til trepersonhusholdninger enn til at trepersonhusholdninger i FoB «omdannes» til en KU-husholdning av annen størrelse.

Figur 2.1. Privathusholdninger etter størrelse ifølge FoB og KU

Beregninger foretatt av Keilman og Brunborg, basert på FoB90 og Familie- og yrkesundersøkelsen 1990 gir tall for faktiske husholdninger som avviker enda mer fra FoB (Keilman and Brunborg, 1995). Der beregnes tallet på privathusholdninger til 1 923 000, hvorav 743 000 er enpersonhusholdninger.

2.2. Husholdningstallene i Kvalitetsundersøkelsen

Det er to grunner til at det er forskjeller mellom tallene fra FoB og tallene fra utvalgsundersøkelsene. Den ene er at utvalgsundersøkelsene har usikkerhet pga. begrenset utvalgsstørrelse. Den andre er forskjeller i husholdningsdefinisjon og målemetode. Et vesentlig poeng er at FoB bruker en juridisk definisjon, mens utvalgsundersøkelsene sikter mot faktiske husholdninger. I KU er personer som er fraværende i mer enn 3 måneder ikke regnet med til husholdningen. (Se kapittel 1 for en nærmere beskrivelse.)

Vi ser først på utvalgsusikkerheten i KU. Tabell 2.2 viser usikkerheten for husholdningstallene i KU. Ved beregning av usikkerheten er det tatt hensyn til at utvalget består av familier og ikke enkeltpersoner. Beregningen er gjennomført ved å simulere 1 000 utvalg med bruk av bootstrapping.

Tabell 2.2. Privathusholdninger i KU etter husholdningsstørrelse, med usikkerhetsmål. Estimert med enkel oppløsing, 1 000

Faktisk husholdningsstørrelse i KU	Antall husholdninger	Standardavvik	Nedre grense for 95 prosent konfidensintervall	Øvre grense for 95 prosent konfidensintervall
1	706	20	664	744
2	511	15	482	540
3	291	11	269	310
4	247	9	228	264
5-	114	7	100	128
I alt	1 870	17	1 834	1 903

Nøyaktigheten av husholdningstallene kan forbedres ved å kombinere KU og FoB. Ved å stratifisere personene i utvalget etter deres husholdningsstørrelse i FoB får vi mindre usikkerhet. Det er brukt seks strata, nemlig felle husholdning i FoB90 og privathusholdning med en, to, tre, fire, eller fem eller flere personer. Dette korrigerer for tilfeldige skjevheter i utvalget i fordelingen på husholdningsstørrelse i FoB. Tabell 2.3 viser resultatene og usikkerheten ved denne estimeringsmåten. Også her er konfidensintervallene beregnet ved å simulere 1 000 utvalg ved bruk av bootstrapping.

Kvalitetsundersøkelsens estimat for antall privathusholdninger blir 1 870 000 etter begge beregningsmåtene. Fordelingen på husholdningsstørrelse blir også ganske lik, men med et noe høyere tall for enperson-

Tabell 2.3. Privathusholdninger i KU etter husholdningsstørrelse, med usikkerhetsmål. Estimert med oppløsing med strata etter husholdningsstørrelse i FoB90, 1 000

Faktisk husholdningsstørrelse i KU	Antall husholdninger	Standardavvik	Nedre grense for 95 prosent konfidensintervall	Øvre grense for 95 prosent konfidensintervall
1	715	13	689	739
2	508	8	492	523
3	285	7	271	299
4	251	7	239	265
5-	111	5	100	122
I alt	1 870	10	1 850	1 891

husholdninger når det stratifiseres etter husholdningsstørrelse i FoB.² Standardavviket for antall husholdninger basert på KU alene er 17 000. For anslaget basert på KU og FoB i kombinasjon er det 10 000. Standardavvikene for antall husholdninger av hver størrelse er lavere enn for husholdninger i alt, med unntak for enpersonhusholdninger.

Også FoB90 er en utvalgsundersøkelse, og har derfor en utvalgsusikkerhet. Men siden utvalget er meget stort, er denne usikkerheten liten. En enkel beregning gir et standardavvik på 1 000 for antall husholdninger i alt, 1 300 for antall enpersonhusholdninger, 800 for antall topersonhusholdninger og mindre enn 500 for antall husholdninger i hver av de øvrige størrelsene.

Det er ikke signifikant forskjell mellom husholdningstallene i KU og IF, verken totalt eller for de enkelte husholdningsstørrelser. For antall trepersonhusholdninger er forskjellen nær signifikant på 5 prosentnivå.

Husholdningstallene i FoB avviker derimot sterkt fra tallene i KU og IF90, både for totaltall og de enkelte husholdningsstørrelser. Tallet på trepersonhusholdninger i FoB ligger et stykke utenfor konfidensintervallet for KU. For de andre husholdningsstørrelsene og totaltallet ligger det langt utenfor.

Andelen av personene som bor i felle husholdning er i KU beregnet til 1,4 prosent. En beregning basert på både KU og FoB som beskrevet ovenfor gir 1,8 prosent.

I fortsettelsen ser vi nærmere på forholdet mellom husholdningsstørrelsen i FoB og KU, og vil først se på klassifiseringen av husholdningsstørrelse for personer. Tabell 2.4 viser den prosentvise fordelingen av husholdningsstørrelse i KU for hver husholdningsstørrelse i FoB. Personer med manglende husholdningsstørrelse i KU er fordelt som beskrevet i avsnitt 1.7.

²Det skyldes at andelen av personer med enpersonhusholdning i FoB er lavere i utvalget enn i populasjonen. Det motsatte gjelder for trepersonhusholdninger.

Tabell 2.4. Personer etter husholdningsstørrelse i FoB90 og KU. Prosent

Stør-Felles- relse hus- i FoB hold- ning	Størrelse i KU									Antall	
	1	2	3	4	5	6	7	8	I alt		
1	2,5	86,9	6,4	2,4	1,5	0,3	0,1	0,0	0,0	100,0	1 163
2	0,6	6,4	89,1	3,0	0,7	0,1	0,0	0,0	0,0	100,0	1 811
3	0,6	4,5	12,0	78,6	3,9	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	1 600
4	1,0	4,1	4,1	12,9	76,1	1,4	0,2	0,0	0,2	100,0	2 136
5	1,2	4,9	1,4	5,3	13,7	70,0	3,1	0,5	0,0	100,0	1 111
6	1,3	7,7	2,7	2,7	10,6	20,9	54,0	0,0	0,0	100,0	301
7	1,3	6,3	2,5	13,9	20,3	19,0	7,6	26,6	2,5	100,0	79
8	7,4	7,4	7,4	5,6	14,8	0,0	0,0	13,0	44,4	100,0	54
9-	84,0	16,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	25
I alt	1,4	16,6	24,1	20,5	23,3	10,9	2,5	0,4	0,4	100,0	8 280

Vi ser at det er en betydelig andel av personene som har forskjellig husholdningsstørrelse i FoB og KU. Andelen som ikke har samme husholdningsstørrelse i FoB og KU øker med husholdningsstørrelsen i FoB. Forklaringen på dette er at når KU og FoB plasserer en person i forskjellige husholdninger, påvirker det husholdningsstørrelsen til alle personene i FoB-husholdningen.³ Den svært lave andelen med samme husholdningsstørrelse i FoB og KU som vi ser for FoB-husholdninger med seks eller flere personer kan ikke forklares bare med dette. Her har FoB slått sammen to, tre eller fire familier til en husholdning, mens husholdningsstørrelsen for de samme personene i KU svært ofte er mindre. For personer med husholdningsstørrelse seks, sju eller åtte i FoB og lavere husholdningsstørrelse i KU er henholdsvis 40, 63 og 100 prosent bosatt i en flerfamiliehusholdning ifølge FoB. Det er derimot ikke noen stor variasjon i andelen som bor utenfor utvalgsfamilien. Den er mellom 3,8 og 7,0 prosent for de ulike husholdningsstørrelser i FoB og faktisk lavest for sjupersonhusholdningene.

For alle husholdningsstørrelsene i FoB er den vanligste husholdningsstørrelsen i KU den samme som i FoB. I de aller fleste tilfeller er de to husholdningene da identiske. Med unntak for sju- og åttepersonhusholdninger i FoB er det vanligste avviket fra dette at en FoB-husholdning splittes i en enpersonhusholdning og en husholdning med en person mindre enn i FoB-husholdningen.

Det forekommer også at husholdningen i KU er større enn i FoB, men dette er langt mindre vanlig enn lavere husholdningsstørrelse i KU enn i FoB. Om lag 4 prosent har større husholdning i KU enn i FoB mens om lag 15 prosent har mindre. Større husholdning i KU enn i FoB kan skyldes at personer i forskjellige fa-

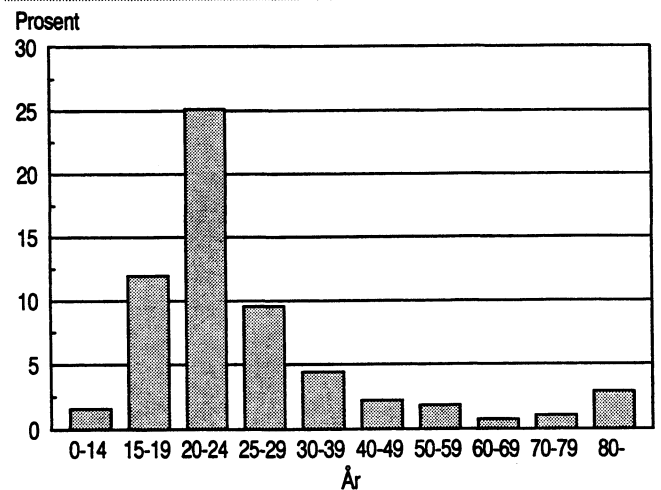
milier ikke har gitt opplysninger som gav grunnlag for sammenslåing til en FoB-husholdning mens slike opplysninger er gitt i KU. Det vil også ha sammenheng med at samboere ofte ikke regnes til samme husholdning i FoB. Hvis samboeren som «har flyttet inn» i husholdningen har barn kan forskjellen mellom husholdningsstørrelsene bli større enn en. At familier i disse tilfellene ikke er slått sammen til en husholdning i FoB kan skyldes manglende flyttemelding.

2.3. Drøfting av forskjellene mellom FoB og KU

2.3.1. Personenes bostedsregistrering

For å få en mer detaljert forståelse av forskjellene i husholdningsstørrelse i FoB og KU, vil vi se på de enkelte husholdningsmedlemmenes tilknytning til FoB-husholdningen. Dette er vist i tabell 2.5. Det vanligste vil være at personen bor i FoB-husholdningen, dvs. den husholdningen som utgjøres av den uttrukne familien sammen med eventuelle andre familier den er slått sammen med i FoB. Personen bor da på den adressen som er registrert som vedkommendes adresse i Det sentrale folkeregister.⁴ Personer som er fraværende på folketellingsdagen, men med antatt varighet av fraværet mindre enn 3 måneder er også gruppert under «Bor i husholdningen».

En annen mulighet er at det i KU er opplyst at personen er flyttet fra husholdningen. I noen tilfeller er personen fraværende fra FoB-husholdningen mens den juridiske tilknytningen til husholdningen ikke fremgår klart av svarene i KU. Disse er betegnet med «Annet faktisk bosted. Uklart om flyttet.» De siste kategoriene er personer som ikke er flyttet, men er fraværende av ulik varighet. I tabellen er fordelingen gitt for de enkelte kjønns- og aldersgrupper.

Figur 2.2. Andel med faktisk bosted utenfor FoB-husholdningen, etter alder. Prosent

³ Hvis f.eks. KU plasserer det eldste av barna i en firepersonhusholdning i en husholdning for seg selv, vil vi få en person som har husholdningsstørrelse fire i FoB og en i KU og tre personer som har husholdningsstørrelse fire i FoB og tre i KU. ⁴ For 56 personer i frafallsgruppen foreligger det opplysning om at familien er flyttet. For disse er flyttemeldinger i DSF undersøkt. Med få unntak har disse personene annet formelt og faktisk bosted enn den registrerte adressen som ligger til grunn for FoB. Det er antatt og i mange tilfeller bekreftet av flyttemeldingene i DSF at familierne er flyttet samlet. De er derfor gruppert under «Bor i husholdningen», men har likevel annet bosted enn registrert i DSF.

Tabell 2.5. Personer etter kjønn, alder og fraflytting/fravær fra FoB-husholdningen. Prosent

Kjønn Alder	Bor i FoB-hushold- ningen	Er flyttet fra FoB-hushold- ningen	Annet faktisk bosted. Uklart om flyttet	Fraværende fra FoB-hus- holdningen 3-6 måneder	Fraværende fra FoB-hus- holdningen 6-12 måneder	Fraværende fra FoB-hus- holdningen mer enn 1 år	Fraværende fra FoB-hus- holdningen, uoppgett varighet	I alt	Antall
I alt	94,5	1,8	1,2	0,2	1,0	0,9	0,4	100,0	8 280
Menn	93,2	2,1	1,4	0,2	1,3	1,3	0,5	100,0	4 054
0-14	98,2	1,5	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	731
15-19	87,3	1,6	1,0	0,3	4,4	3,2	2,2	100,0	316
20-24	69,8	5,4	6,0	0,3	9,4	8,3	0,9	100,0	351
25-29	87,2	4,7	4,2	0,6	0,8	1,7	0,8	100,0	359
30-39	94,5	3,4	1,1	0,3	0,2	0,3	0,2	100,0	622
40-49	97,2	1,2	0,5	0,2	0,0	0,7	0,2	100,0	579
50-59	97,1	1,1	0,8	0,3	0,0	0,0	0,8	100,0	377
60-69	99,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	100,0	374
70-79	98,8	0,4	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0	100,0	252
80-	97,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,2	100,0	93
Kvinner	95,7	1,5	1,0	0,2	0,7	0,7	0,2	100,0	4 226
0-14	98,6	0,9	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	774
15-19	88,8	3,6	2,3	0,7	3,3	1,0	0,3	100,0	304
20-24	79,8	4,1	4,4	0,3	3,9	5,8	1,7	100,0	362
25-29	94,2	3,6	1,9	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	309
30-39	96,7	1,5	0,7	0,2	0,3	0,3	0,3	100,0	604
40-49	98,4	0,7	0,4	0,2	0,2	0,2	0,0	100,0	551
50-59	99,2	0,5	0,0	0,0	0,3	0,0	0,0	100,0	382
60-69	99,3	0,2	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	413
70-79	99,1	0,6	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	100,0	341
80-	96,8	1,6	1,1	0,5	0,0	0,0	0,0	100,0	186

94,5 prosent bor i FoB-husholdningen mens 5,5 prosent ikke har faktisk bosted i FoB-husholdningen. Andelen som ikke har faktisk bosted i FoB-husholdningen er 6,8 prosent for menn og 4,3 prosent for kvinner. Det er især andelen med midlertidig fravær som er høyere for menn. En del av dette kan tilskrives militærtjeneste. Dette forklarer den særlig store forskjellen mellom kvinner og menn i aldersgruppen 20-24 år. Andelen som ikke bor i FoB-husholdningen er størst i aldersgruppene fra litt under 20 til omkring 30 år. Det er også en topp for aldersgruppene fra omkring 80 år og oppover.

Andelen som skulle hatt en annen adresse ifølge regelverket for folkeregistreringen enn den som er registrert i DSF er mer usikker. Det skyldes dels at skjemaet ikke går inn på detaljer i dette regelverket, og dels at utfyllingen av en del skjemaer var uklar, idet det for enkelte både var angitt flytting og midlertidig fravær på samme person. Personer som skulle hatt en annen adresse ifølge regelverket omfatter kategorien «Er flyttet fra FoB-husholdningen» og en del av kategorien «Annet faktisk bosted. Uklart om flyttet». Av tabell 2.5 fremgår det at andelen er mellom 1,8 og 3,0 prosent. For menn er den mellom 2,1 og 3,5 prosent, for kvinner mellom 1,5 og 2,5 prosent.

Andelen er betydelig høyere for aldersgruppene fra litt under 20 til litt over 30 år. For aldersgruppene under 15 år og 40 til 80 år er den lavere. I de tilfeller der det formelle bostedet er usikkert er det gjort en vurdering på grunnlag av de samlede opplysningene på skjemaet. I de fleste tilfeller har dette tilsagt at det faktiske bostedet også er det formelle bostedet. Etter dette får vi følgende tabell som viser formelt og faktisk bosted i forhold til det som er brukt i FoB.

Tabell 2.6. Personer etter forhold mellom registrert og formelt/faktisk bosted. Prosent

Det formelle eller faktiske bosted er i forhold til det registrerte	Formelt bosted	Faktisk bosted
Samme adresse	97,1	94,5
Annen adresse i samme kommune	0,7	0,9
Annen kommune i samme fylke	0,2	0,7
Annet fylke	0,4	1,2
Utlandet	0,2	0,3
Annet enn registrert adresse, ny adresse ukjent	1,4	2,4
I alt	100,0	100,0

Vi ser så på årsak til fravær fra FoB-husholdningen. De to følgende tabellene omfatter alle personene som har en oppgitt fraværsårsak eller varighet av fravær.

Tabell 2.7. Personer med fravær fra FoB-husholdningen på mer enn 3 måneder, etter årsak til fraværet. Prosent

Fravær pga.	Prosent	Antall i utvalget
Arbeid	15,3	45
Utdanning	48,5	143
Sykehusopphold	2,0	6
Institusjonsopphold	3,4	10
Ferie/besøk	2,0	6
Andre årsaker	26,8	79
Uoppgitt	2,0	6
I alt	100,0	295

Tabell 2.8. Personer med fravær fra FoB-husholdningen på mer enn 3 måneder, etter varigheten av fraværet. Prosent

Varigheten av fraværet	Prosent	Antall
3-6 måneder	7,8	23
7-12 måneder	33,2	98
Mer enn 1 år	43,1	127
Uoppgitt	15,9	47
I alt	100,0	295

Omtrent halvparten av fraværene skyldes utdanning, en fjerdedel «andre årsaker», en kategori som blant annet dekker militærtjeneste og en sjettedel arbeid. At antall fravær pga. arbeid ikke er større kan ha sammenheng med at pendling kan oppfattes som fravær med mindre enn 3 måneders varighet. Tabell 2.7 forteller at mye av fraværet skyldes utdanningsaktivi-

Tabell 2.9. Personer etter kjønn, utdanningsaktivitet og fraflytting/fravær fra FoB-husholdningen

	Bor i FoB-husholdningen	Flyttet fra husholdningen	Usikkert om flyttet	Fra-vær-ende 3-6 md.	Fra-vær-ende 6-12 md.	Fra-vær-ende mer enn 1 år	Fra-vær-ende uopp-gitt	I alt	Antall
I alt	94,5	1,8	1,2	0,2	1,0	0,9	0,4	100,0	8 280
Menn	93,2	2,1	1,4	0,2	1,3	1,3	0,5	100,0	4 054
Ikke under utdanning	94,5	2,2	1,4	0,2	0,7	0,7	0,4	100,0	3 668
Under utdanning	79,8	1,6	1,0	0,1	6,7	8,3	1,8	100,0	386
Kvinner	95,7	1,5	1,0	0,2	0,7	0,7	0,2	100,0	4 226
Ikke under utdanning	96,6	1,5	0,9	0,2	0,2	0,2	0,1	100,0	3 850
Under utdanning	83,2	2,1	1,7	0,5	5,6	5,1	1,6	100,0	376

tet, og dette forklarer også mønsteret i tabell 2.5 for unge voksne. En av registervariablene i folketellingen er utdanningsaktivitet. Tabell 2.9 viser sammenhengen mellom dette kjennemerket og tilknytningen til FoB-husholdningen.

Blant kvinner under utdanning på heltid eller deltid er 16,8 prosent ikke bosatt i FoB-husholdningen, for menn er andelen litt høyere, 20,2 prosent. Blant personer som ikke er under utdanning er andelen betydelig mindre. Blant kvinner som ikke er under utdanning er det 3,1 prosent som ikke bor i FoB-husholdningen, blant menn er andelen 5,5 prosent.

Når det gjelder de gamle som ikke bor i FoB-husholdningen er det naturlig å tro at disse bor på aldershjem, ligger på sykehus eller liknende. Tabell 2.10 som viser andelen som bor i privathusholdning og andelen som bor i felleleshusholdning blant personer som ifølge FoB bor i privathusholdning, bekrefter dette. Tabellen omfatter 8 240 personer i utvalget. 40 personer i utvalget bor i felleleshusholdning ifølge FoB. Åtte av disse bor i privathusholdning ifølge KU.

Tabell 2.10. Personer etter alder og faktisk husholdningstype i KU for personer med privathusholdning i FoB. Prosent

Alder	Felleleshusholdning i KU	Privathusholdning i KU	I alt	Antall
0-14	0,2	99,8	100,0	1 505
15-19	1,8	98,2	100,0	620
20-24	3,8	96,2	100,0	712
25-29	1,0	99,0	100,0	668
30-39	0,5	99,5	100,0	1 226
40-49	0,4	99,6	100,0	1 130
50-59	0,3	99,7	100,0	759
60-69	0,1	99,9	100,0	784
70-79	0,9	99,1	100,0	585
80-	6,0	94,0	100,0	251
I alt	1,0	99,0	100,0	8 240

Også blant unge voksne er det en klart høyere andel enn gjennomsnittet som bor i felleleshusholdning uten å være registrert bosatt der, men andelen er mindre blant disse enn blant personer over 80 år.

2.3.2. Husholdningsstørrelse

I begynnelsen av dette kapitlet så vi på antall husholdninger etter størrelse. Følgende tabell viser den tilsvarende fordelingen for personer. Ifølge FoB var befolkningen ved folketellingen på 4 247 546 personer og av disse bodde 4 206 407 i privathusholdninger. Første kolonne viser andelen av personer i privathusholdninger etter husholdningsstørrelse. Neste kolonne viser andelen av hele befolkningen idet det er forutsatt at felleleshusholdninger har husholdningsstørrelse fem eller mer. Personer med ukjent husholdningsstørrelse er fordelt, se avsnitt 1.7.

Tabell 2.11. Andeler av populasjonen etter husholdningsstørrelse. Prosent

Husholdningsstørrelse	FoB90. Personer i privat-husholdninger	FoB90. Hele populasjonen	FoB90. KU-utvalget	KU, formell	KU, faktisk
1	14,2	14,1	14,0	16,3	16,6
2	21,9	21,7	21,9	23,4	24,1
3	19,0	18,9	19,3	20,2	20,5
4	26,6	26,3	25,8	23,4	23,3
5-	18,3	19,0	19,0	16,7	15,5
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vi sammenlikner fordelingen etter husholdningsstørrelse ifølge FoB, KU formell husholdningsstørrelse og KU faktisk husholdningsstørrelse for de enkelte aldersgrupper.

Vi ser at andelen av utvalget som bor i små privathusholdninger på inntil tre personer er høyere ifølge KU enn ifølge FoB mens andelen i husholdninger med fire eller flere personer er lavere ifølge KU enn ifølge FoB. Regnet av hele utvalget er 2,7 prosent flere faktisk bosatt i enpersonhusholdninger, 2,2 prosent flere i topersonhusholdninger, 1,2 prosent flere i tre-

personhusholdninger, 2,6 prosent færre i firepersonhusholdninger og 4,5 prosent færre i privathusholdninger med minst fem personer enn angitt i FoB, og 0,9 prosent flere bor i fellehusholdninger ifølge KU enn ifølge FoB. At avviket er størst for de store husholdningene må ses i sammenheng med at bostedsregistrering for en person i en stor FoB-husholdning påvirker husholdningsstørrelsen for flere personer. For alle aldersgruppene opp til 60 år er mønsteret det samme; KU har flere personer enn FoB i en-, to- og trepersonhusholdninger og færre i husholdninger med fire og mer enn fire personer. For aldersgruppen 60-69 år har KU færre personer i trepersonhusholdninger enn FoB, ellers er mønsteret det samme som for de yngre. For aldersgruppene 70 år og over har KU flere personer enn FoB i fellehusholdninger og trepersonhusholdninger og færre enn FoB i små og store privathusholdninger.

Generelt er forskjellene mellom FoB og KU størst for aldersgruppen 20-29 år. For denne aldersgruppen er det betydelig flere i fellehusholdninger ifølge KU enn ifølge FoB, men avviket er mindre enn for aldersgruppen 80 år og over. For enpersonhusholdninger, firepersonhusholdninger og privathusholdninger med fem eller flere personer, er avvikene mellom FoB og KU faktisk størrelse størst for aldersgruppen 20-29 år.

Tabell 2.12. Personer i KU90 etter husholdningsstørrelse i FoB90 og KU90 i grupper etter alder. Prosent

Alder	Fellehusholdning	Husholdningsstørrelse					I alt	Antall
		1	2	3	4	5-		
0-19 FoB	0,0	0,4	5,3	18,8	39,7	35,8	100,0	2 125
0-19 KU, formell	0,4	1,4	6,8	20,7	38,2	32,3	100,0	2 125
0-19 KU, faktisk	0,7	2,8	6,1	21,2	38,9	30,3	100,0	2 125
20-29 FoB	0,0	15,8	22,0	25,2	22,5	14,5	100,0	1 381
20-29 KU, formell	1,2	21,6	23,8	26,7	17,0	9,5	100,0	1 381
20-29 KU, faktisk	2,5	23,3	25,1	26,1	16,0	6,9	100,0	1 381
30-39 FoB	0,0	12,3	13,0	21,0	35,5	18,3	100,0	1 226
30-39 KU, formell	0,3	15,5	13,1	21,8	33,0	16,0	100,0	1 226
30-39 KU, faktisk	0,5	14,5	13,2	21,9	33,7	16,2	100,0	1 226
40-49 FoB	0,0	10,2	13,5	22,0	32,0	22,5	100,0	1 130
40-49 KU, formell	0,3	12,0	16,2	21,5	30,4	19,4	100,0	1 130
40-49 KU, faktisk	0,4	12,0	17,3	24,4	29,2	16,7	100,0	1 130
50-59 FoB	0,0	13,6	34,8	24,9	18,1	8,7	100,0	759
50-59 KU, formell	0,3	15,8	37,4	26,8	13,2	6,5	100,0	759
50-59 KU, faktisk	0,3	15,9	40,3	27,1	12,1	4,4	100,0	759
60-69 FoB	0,4	22,4	55,7	14,5	4,2	2,9	100,0	787
60-69 KU, formell	0,4	24,4	58,3	11,8	3,9	1,1	100,0	787
60-69 KU, faktisk	0,4	23,6	60,7	11,1	3,6	0,8	100,0	787
70-79 FoB	1,3	39,6	50,3	5,4	1,5	1,9	100,0	593
70-79 KU, formell	1,9	39,7	50,7	6,2	1,2	0,2	100,0	593
70-79 KU, faktisk	1,9	39,2	50,7	6,6	1,5	0,2	100,0	593
80- FoB	10,0	53,8	29,0	3,9	1,8	1,4	100,0	279
80- KU, formell	12,9	52,7	29,1	4,0	1,1	0,0	100,0	279
80- KU, faktisk	13,6	52,4	28,5	4,0	1,1	0,4	100,0	279
I alt FoB	0,5	14,0	21,8	19,3	25,8	18,6	100,0	8 280
I alt KU, formell	1,0	16,3	23,5	20,1	23,5	15,6	100,0	8 280
I alt KU, faktisk	1,4	16,6	24,1	20,5	23,3	14,1	100,0	8 280

For aldersgruppene 20-29 år og 50 år og over har KU halvparten eller mindre enn halvparten så mange personer i husholdninger på fem eller flere personer sammenliknet med FoB.

En tilsvarende sammenlikning av registrert og formell husholdningsstørrelse gir flere personer i KU enn i FoB i små formelle husholdninger og færre personer i KU enn i FoB i store formelle husholdninger. Regnet av hele utvalget bor 2,4 prosent flere i enpersonhusholdninger, 1,6 prosent flere i topersonhusholdninger, 0,7 prosent flere i trepersonhusholdninger, 1,5 prosent færre i firepersonhusholdninger og 2,7 prosent færre i privathusholdninger med fem eller flere personer ifølge KU sammenliknet med FoB når vi legger formelt bosted til grunn i KU. Disse forskjellene er knyttet til forsinkede og manglende eller feilaktige flyttemeldinger, eventuelle registreringsfeil og feil eller manglende sammenslåing av familier til husholdninger i FoB.

Vi ser at avvikene fra FoB går i samme retning, men er mindre når vi bruker formell enn når vi bruker faktisk husholdning i KU. Slik er det også for de fleste aldersgrupper og husholdningsstørrelser.

3. Sammenlikning av kommuner med fulltelling og utvalgstelling

Innsamlingen av opplysninger og etableringen av husholdninger har skjedd på litt forskjellig måte i fulltellingskommuner og utvalgskommuner. I fulltellingskommunene er husholdningsetableringen basert på at personskjemaene for de voksne husholdningsmedlemmene i en husholdning skulle legges i samme konvolutt. Det er samme fremgangsmåten som ble benyttet i alle kommunene ved FoB80. I utvalgskommunene var denne fremgangsmåten ikke mulig å bruke i FoB90 fordi ikke alle de voksne husholdningsmedlemmene var med i tellingen. Der var en navneliste med de voksne familiemedlemmene i familien til den uttrukne personen trykt på husholdningsskjemaet. Opplysningene var hentet fra Det sentrale folkeregisteret. Oppgavegiver skulle føre på eventuelle andre voksne personer i husholdningen. Det er av interesse å sammenlikne resultatene for de to kommunetypene for å vurdere hvordan de to måtene å etablere husholdninger i tellingen på fungerer.

Da fulltellingskommunene er små kommuner og i stor grad utkantkommuner, må vi være oppmerksomme på at det kan være reelle forskjeller mellom kommunetypene i tillegg til forskjellene i innsamlingsmåten. Vi ser først på bostedsregistreringen. Forskjellen i innsamlingsmåte er uten betydning her, så forskjellene mellom fulltellingskommunene og utvalgskommunene i tabell 3.1 kan tolkes som reelle forskjeller og utvalgsvariasjon.

Det er ikke store forskjeller i personenes tilknytning til FoB-husholdningen i de to kommunetypene, verken totalt eller for de enkelte aldersgrupper. Ingen av differansene er signifikante på 5 prosentnivå. I fulltellingskommunene er det 6,0 prosent som ikke bor i FoB-husholdningen. I utvalgskommunene er det 5,2 prosent som ikke bor i FoB-husholdningen. Tabell 3.2 viser sammenhengen mellom husholdningsstørrelse i FoB og faktisk husholdningsstørrelse i KU for de to kommunetypene.

Tabell 3.1. Personers faktiske bosted ifølge KU i forhold til FoB-husholdningen, etter alder og innhentingsmåte. Prosent

Alder	Innhentingsmåte	Faktisk bosted i FoB-husholdningen	Flyttet fra FoB-husholdningen	Annet faktisk bosted.	Midlertidig fraværende Uklart om flyttet	I alt fra FoB-husholdningen	Antall
0-19	Fulltelling	93,7	1,5	0,8	4,1	100,0	395
0-19	Utvalgstelling	95,9	1,6	0,8	1,7	100,0	1 730
20-29	Fulltelling	81,2	5,2	5,6	8,0	100,0	213
20-29	Utvalgstelling	83,0	4,4	3,9	8,7	100,0	1 168
30-39	Fulltelling	95,2	1,6	2,1	1,1	100,0	189
30-39	Utvalgstelling	95,8	2,6	0,7	0,9	100,0	1 037
40-49	Fulltelling	96,9	0,0	1,0	2,0	100,0	196
40-49	Utvalgstelling	97,9	1,2	0,3	0,6	100,0	934
50-59	Fulltelling	97,8	0,0	0,8	1,5	100,0	134
50-59	Utvalgstelling	98,1	1,0	0,3	0,6	100,0	625
60-69	Fulltelling	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	158
60-69	Utvalgstelling	99,2	0,5	0,0	0,3	100,0	629
70-79	Fulltelling	98,5	0,8	0,8	0,0	100,0	133
70-79	Utvalgstelling	99,6	0,4	0,0	0,0	100,0	460
80-	Fulltelling	94,9	1,7	1,7	1,7	100,0	59
80-	Utvalgstelling	98,2	0,9	0,5	0,5	100,0	220
I alt	Fulltelling	94,0	1,5	1,6	2,8	100,0	1 477
I alt	Utvalgstelling	94,8	1,9	1,1	2,3	100,0	6 803

Tabell 3.2. Faktisk husholdningsstørrelse i KU, etter husholdningsstørrelse i FoB og innsamlingsmåte. Prosent

Husholdningsstørrelse i FoB	Innhentingsmåte	Faktisk husholdningsstørrelse i KU					Antall	
		Ukjent	1	2	3	4		5-
1	Fulltelling	1,9	89,4	6,2	1,9	0,6	0,0	161
1	Utvalgstelling	4,6	84,7	6,3	2,4	1,5	0,5	1 002
2	Fulltelling	2,1	7,8	85,5	2,9	1,4	0,0	281
2	Utvalgstelling	1,6	5,5	89,2	3,1	0,6	0,1	1 530
3	Fulltelling	1,2	4,7	16,1	70,6	5,9	1,6	255
3	Utvalgstelling	1,6	3,9	10,9	79,8	3,5	0,2	1 345
4	Fulltelling	2,9	4,9	5,1	16,6	68,4	2,2	411
4	Utvalgstelling	2,9	2,6	3,3	11,9	77,8	1,6	1 725
5	Fulltelling	3,4	3,0	3,4	4,3	12,8	73,2	235
5	Utvalgstelling	2,6	3,8	0,6	5,5	13,9	73,6	876
6	Fulltelling	3,8	3,8	5,1	6,3	10,1	70,9	79
6	Utvalgstelling	2,3	7,7	1,8	1,4	10,8	76,1	222
7	Fulltelling	3,7	3,7	0,0	37,0	14,8	40,7	27
7	Utvalgstelling	0,0	7,7	3,9	1,9	23,1	63,5	52
8	Fulltelling	5,0	10,0	10,0	15,0	20,0	40,0	20
8	Utvalgstelling	14,7	5,9	0,0	0,0	11,8	67,7	34
9-	Fulltelling	62,5	37,5	0,0	0,0	0,0	0,0	8
9-	Utvalgstelling	94,1	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	17
I alt	Fulltelling	2,8	14,5	22,1	19,4	23,5	17,6	1 477
I alt	Utvalgstelling	2,8	16,0	24,1	20,6	23,2	13,3	6 803

For flerpersonhusholdninger er andelen av personer med samme husholdningsstørrelse i FoB og KU lavere i fulltellingskommunene enn i utvalgstellingskommunene. Forskjellen er betydelig for FoB-husholdninger med husholdningsstørrelse to, tre og fire. For disse husholdningsstørrelsene i FoB er andelen av personene som har mindre eller ukjent husholdningsstørrelse i KU større i fulltellingskommunene enn i utvalgstellingskommunene. Mindre husholdningsstørrelse i KU betyr at KU har splittet FoB-husholdningen. Kjennermerket «ukjent husholdningsstørrelse» forekommer bare for personer som er fraværende fra FoB-husholdningen, så også personene med dette kjennemerket hører til husholdninger som er splittet i KU. Blant personer i FoB-husholdninger med husholdningsstørrelse to, tre eller fire er også andelen som har større husholdningsstørrelse i KU høyere i fulltellingskommuner enn i utvalgstellingskommuner.

Det tyder på at husholdningsetableringen i FoB er dårligere i fulltellingskommunene enn i utvalgstellingskommunene, til tross for at fulltellingskommunene skulle ha et mer fullstendig datagrunnlag. Det er grunn til å tro at sammenslåingen av familier til husholdninger i FoB er et svakt punkt. Kvaliteten avhenger dels av oppgavegiverens fremgangsmåte ved returen av skjemaene og dels av de rutiner som FoB deretter har brukt ved husholdningsetableringen. Kravene til oppgavegiverne har vært forskjellige i fulltellingskommunene og utvalgstellingskommunene. I fulltellingskommunene har kravet vært at personskjemaer til personer i samme husholdning skulle returneres i samme svarkonvolutt, selv om flerfamiliehusholdninger fikk tilsendt flere svarkonvolutter. I utvalgstellingskommunene skulle oppgavegiver i stedet

gjøre eventuelle tilføyelser på den tilsendte husholdningslisten. I utvalgstellingskommunene har flerfamiliehusholdninger bare unntaksvis fått tilsendt flere boligskjemaer med husholdningsliste og svarkonvolutt.

Tabell 3.2 tyder på at både feilaktig sammenslåing av familier til en husholdning og feilaktig unnlattelse av å slå sammen familier til en husholdning er vanligere i fulltellingskommunene. Feilaktig sammenslåing kan f.eks. skyldes at en familie som har mistet svarkonvolutt returnerer sine skjemaer i naboens konvolutt. Det kan også være tilfeller der rutineene i husholdningsetableringen slår sammen familier feilaktig. Bakgrunnen er at familier på samme adresse er sammenslått der svarene fra flere familier indikerer at familien hører til en flerfamiliehusholdning og visse kontroller er oppfylt. Opplysningene fra de enkelte familiene indikerer imidlertid ikke hvilken familie den skal sammenslås med. Hvis indikasjonen på at familien skal sammenslås skyldes feil avkryssing på skjemaet, kan resultatet bli feilaktig sammenslåing. Feilaktig unnlattelse av sammenslåing kan f.eks. skyldes at en flerfamiliehusholdning returnerer sine skjemaer i flere svarkonvolutter, og lik utfylling av boligskjemaene kan ikke avsløre at det er samme bolig.

Tabell 3.3 nedenfor som viser sammenhengen mellom husholdningsstørrelse i FoB og KU etter antall familier i FoB-husholdningen, bekrefter at feilaktig sammenslåing av familier til husholdninger er vanligere i fulltellingskommunene.

Tabell 3.3. Antall personer i utvalget som ifølge FoB bor i privathusholdning og andelen av disse som har mindre faktisk husholdningsstørrelse i KU enn husholdningsstørrelsen i FoB

Antall familier i FoB-husholdningen	Fulltellingskommuner		Utvalgstellingskommuner	
	Antall personer	Prosentandel med mindre husholdningsstørrelse i KU enn i FoB	Antall personer	Prosentandel med mindre husholdningsstørrelse i KU enn i FoB
1	1 225	17,4	5 920	12,3
2	214	50,0	801	41,2
3	27	92,6	43	79,1
4	3	66,7	6	83,3
7	0	.	1	100,0

At husholdningsstørrelsen er mindre i KU enn i FoB betyr at det enten er noen som er flyttet eller er midlertidig fraværende fra FoB-husholdningen, eller for flerfamiliehusholdningene at familier er feilaktig sammenslått. I tabell 3.3 er ukjent faktisk husholdningsstørrelse behandlet som «mindre husholdningsstørrelse i KU enn i FoB» fordi også det indikerer flytting eller midlertidig fravær.

Andelen personer med mindre husholdningsstørrelse i KU enn i FoB er betydelig høyere for flerfamiliehusholdninger enn for enfamiliehusholdninger og øker med antall familier i husholdningen, og den er høyere i fulltellingskommunene. Differansen er signifikant på 1 prosentnivå for enfamiliehusholdningene, nær signifikant på 5 prosentnivå for tofamiliehusholdningene mens signifikansen er dårligere for trefamiliehusholdninger. Derimot er det ikke noen tendens til at personer i store FoB-husholdninger oftere bor utenfor utvalgsfamilien, jf. side 16. Dette bekrefter at feilaktige sammenslåinger av familier til husholdninger er ganske vanlige, og tyder på at det forekommer oftere i fulltellingskommuner. Det ser dermed ut til at metoden med husholdningsliste fungerer bedre enn datainnsamlingsmetoden i fulltellingskommunene. De svakhetene ved husholdningsetableringen som er indikert for fulltellingskommunene i FoB90, må også antas å gjelde for hele landet i FoB80.

4. Oppsummering og vurderinger

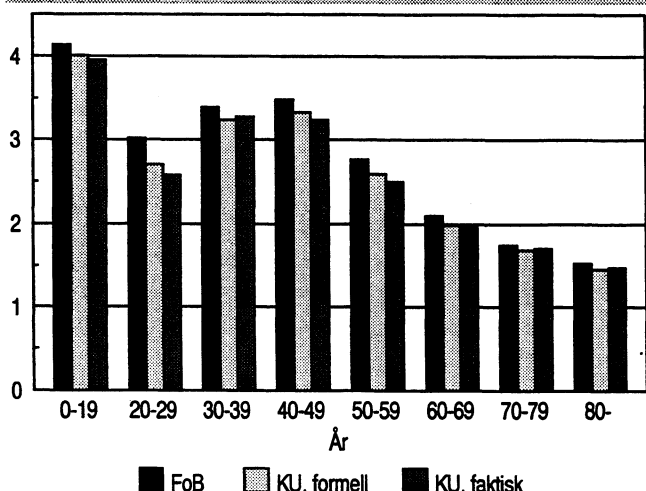
I dette kapitlet vil hovedresultatene bli oppsummert i en del korte punkter. Dessuten vil noen vurderinger som kan være til nytte for liknende undersøkelser senere bli presentert.

4.1. Oppsummering av resultatene

Bosted og husholdningsstørrelse i KU refererer seg her til definisjonene «faktisk bosted» og «faktisk husholdningsstørrelse» når ikke annet er angitt.

1. KU estimerer antall privathusholdninger i Norge 3. november 1990 til 1 870 000 med et standardavvik på 17 000. En estimering basert på dataene fra både KU og FoB, der KU regnes som «fasit» gir samme antall husholdninger med et standardavvik på 10 000.
2. Antall privathusholdninger er estimert til 1 870 000, mot 1 752 000 i FoB, altså 118 000 flere husholdninger i KU enn i FoB. Inntekts- og formuesundersøkelsen 1990, som er en utvalgsundersøkelse av samme størrelsesorden, estimerer tallet på husholdninger til omkring 100 000 høyere enn FoB.
3. Den gjennomsnittlige husholdningsstørrelsen for privathusholdninger er 2,23 personer per husholdning ifølge KU, mot 2,40 i FoB. Standardavviket er 0,01.
4. Kombinerte data fra FoB og KU gir 715 000 enpersonhusholdninger mot 601 000 i FoB. Standardavviket er 13 000.
5. Tallet på topersonhusholdninger er høyere i KU enn i FoB, om lag 60 000 flere enn de 460 000 i FoB. Også tallet på trepersonhusholdninger er noe høyere i KU enn i FoB. Standardavvikene er om lag 7 000.
6. Derimot har KU om lag 30 000 færre firepersonhusholdninger og om lag 30 000 færre husholdninger med fem eller flere personer enn FoB.
7. Hver femte person har en annen husholdningsstørrelse i KU enn i FoB. 15 prosent har mindre husholdningsstørrelse i KU enn i FoB, og 4 prosent har større husholdningsstørrelse i KU enn i FoB.
8. 5,5 prosent av personene bor utenfor FoB-husholdningen. For menn er andelen 6,8 prosent, for kvinner 4,3 prosent. Det er især andelen midlertidig fraværende som er høyere for menn, delvis på grunn av militærtjeneste.
9. Andelen som ikke bor i FoB-husholdningen er størst for unge voksne fra litt under 20 til litt over 30 år. Dernest følger personer eldre enn om lag 80 år.
10. Noe under 3 prosent av personene har feil bosted i Det sentrale folkeregister i forhold til registreringsreglene, noen flere menn enn kvinner. Andelen er betydelig høyere for aldersgruppene 20 til 29 år, lavere for aldersgruppene 0-14 og 40-79 år.
11. Av fravær fra FoB-husholdningen på minst 3 måneder skyldes omtrent halvparten utdanning, en

Figur 4.1. Gjennomsnittlig husholdningsstørrelse etter alder

sjettedel arbeid og en fjerdedel «andre årsaker», inklusive militærtjeneste. Resten er sykehus- eller institusjonsopphold.

12. Hver femte mann og hver sjette kvinne under utdanning er ikke bosatt i FoB-husholdningen.
  13. 1 prosent av dem som ifølge FoB bor i en privat-husholdning bor faktisk i en felleshusholdning. For gamle 80 år og eldre er andelen 6 prosent. For ungdom 15-19 år er andelen 2 prosent og for aldersgruppen 20-24 år 4 prosent. For aldersgruppene 25-29 år og 70-79 år er andelen 1 prosent, og for de øvrige aldersgrupper betydelig lavere.
  14. Antall personer som faktisk bor i en felleshusholdning over en tid på minst 3 måneder, er om lag 40 000 høyere enn tallet i FoB på personer i felleshusholdninger. Forskjellen skyldes i hovedsak ulikhet i definisjonene.
  15. Andelen av befolkningen som bor i enpersonhusholdninger er 2,7 prosentpoeng høyere i KU enn i FoB, andelen i topersonhusholdninger 2,2 prosentpoeng høyere og andelen i trepersonhusholdninger 1,2 prosentpoeng høyere. Andelen som bor i firepersonhusholdninger er 2,6 prosentpoeng lavere i KU enn i FoB, og andelen som bor i større privathusholdninger er 4,5 prosentpoeng lavere. Andelen som bor i felleshusholdninger er 0,9 prosentpoeng høyere i KU enn i FoB.
- Mønsteret med flere personer i KU enn i FoB i en-, to- og trepersonhusholdninger og færre i husholdninger med fire og flere personer gjelder stort sett også for alle aldersgruppene opp til 70 år. For de eldste har KU flere i felleshusholdninger og trepersonhusholdninger, færre i små og store privathusholdninger.
16. For aldersgruppene 20-29 år og 50 år og over har KU mindre enn halvparten så mange personer i privathusholdninger på fem og flere personer sammenliknet med FoB.
  17. I fulltellingskommunene er andelen med samme husholdningsstørrelse i FoB og KU lavere enn i utvalgstellingskommunene, totalt og for de fleste husholdningsstørrelser. Både andelen med lavere og med høyere husholdningsstørrelse i KU er høyere i fulltellingskommunene. Forskjellene er særlig store for flerfamiliehusholdninger.

4.2. Vurdering av FoB

I forhold til den faktiske bosettingssituasjonen, slik den er definert i KU, underestimerer FoB antallet husholdninger i Norge med noe over 100 000, eller drøyt 6 prosent. Dette svarer til tre til seks års boligbyg-

ging. (Boligbyggingen varierer mye fra år til år.) Antall aleneboere underestimeres også med vel 100 000, eller omtrent 16 prosent. FoB underestimerer også antallet to- og trepersonhusholdninger og overestimerer antallet større husholdninger. FoB estimerer antallet privathusholdninger med minst fem personer omkring 30 prosent høyere enn KU. Antallet personer i felleshusholdninger er for lavt i FoB, noe høyere enn halvparten av det faktiske antallet.

Den viktigste feilkilden i FoB er at 5,5 prosent av personene plasseres på feil bosted. En annen feilkilde er sammenslåingen av familier til husholdninger. Spesielt er det en tendens til for mange flerfamiliehusholdninger i fulltellingskommunene.

Mye av de ovennevnte avvikene skyldes den juridiske bostedsdefinisjonen som er lagt til grunn for Det sentrale folkeregister og Folke- og bolig tellingen. Dette er registreringsregler som krever at enkelte grupper, for eksempel blant studenter og beboere i felleshusholdninger, skal være registrert bosatt et annet sted enn de for øyeblikket faktisk bor. I forhold til Folke- og bolig tellingens egen definisjon er mellom 1,8 og 3,0 prosent av personene plassert på feil bosted, antakelig nærmest det siste tallet.

4.3. Vurdering av husholdningsundersøkelser og synspunkter på husholdningsstatistikk i fremtiden

Med husholdningsstatistikk menes her statistikk over personsammensetning, slektskapsforhold og bomessig tilknytning til boligen, ikke andre husholdningskjennemerker.

4.3.1. Kilder for husholdningsinformasjon

Til nå har det ikke eksistert noe husholdningsregister i Norge. Statistikk over antall og fordeling av husholdninger er derfor avhengig av særskilt datainnhenting. Folke- og bolig tellingene er den viktigste og mest omfattende kilden til slik informasjon, men lages bare hvert tiende år. Utvalgsundersøkelser på andre tidspunkter der husholdningsmedlemmene i et utvalg av husholdninger registreres på en husholdningsliste er en kilde for periodene mellom folketellingene. Slike utvalgsundersøkelser samtidig med folketellingene kan fungere som kvalitetsundersøkelser.

En annen kilde ville være å basere statistikken på et register. Nøkkelen til en registerbasert husholdningsstatistikk er et tilstrekkelig detaljert adressebegrep, dvs. et som identifiserer den enkelte bolig. For å fungere må et register med et slikt adressebegrep løpende motta, direkte eller indirekte, meldinger om fødsler, dødsfall og flyttinger. Muligheter og hindringer for et slikt register vil ikke bli drøftet nærmere her.

Som en stor og ressurskrevende datakilde er det viktig at folke- og bolig tellingene gir grunnlag for hus-

holdningsstatistikk etter de definisjoner som det er størst interesse for eller etterspørsel etter. KU viser at forskjellene mellom resultater etter en faktisk og etter en juridisk definisjon er for store til å ignoreres.

Husholdningsundersøkelser mellom folketellingene kan enten være rene husholdningsundersøkelser utført med det formål å lage husholdningsstatistikk eller være et biprodukt av andre undersøkelser som trenger opplysninger om husholdningssammensetningen slik som forbruksundersøkelsene, tidsnyttingsundersøkelsene, boforholdsundersøkelsene osv.

Spesielt for temaet husholdningsstatistikk er at de tekniske frafallsopplysningene intervjuorganisasjonen registrerer er svært nær knyttet til undersøkelsestemaet og derfor mer enn alminnelig egnet til imputering. Oppsporing av en utvalgsperson som har flyttet kan i en slik undersøkelse gi utbytte også om denne viser seg å være en nekter.

En rein husholdningsundersøkelse kan formes etter det husholdningsbegrepet som ønskes lagt til grunn for husholdningsstatistikken. Det bør samsvare med folke- og bolig tellingene, med mindre det bestemmes at folke- og bolig tellingene skal bruke et mindre interessant husholdningsbegrep.

Brukes utvalgsundersøkelser laget for andre formål som grunnlag for husholdningsstatistikken, kan husholdningsdefinisjonen som passer best for undersøkelsen avvike fra den som ønskes i husholdningsstatistikken, men ofte vil nok dette være et lite problem som lar seg løse.

For kvalitetsundersøkelser er det naturlig at husholdningsdefinisjonens forhold til folke- og bolig tellingen er noe annerledes. De må enten ha en avvikende husholdningsdefinisjon for å måle resultatenes følsomhet overfor definisjonsvalget eller bruke samme definisjon, men med en grundigere måte å observere på.

Husholdningsundersøkelsene kan også utformes slik at de gir datagrunnlag for klassifisering etter flere husholdningsdefinisjoner.

4.3.2. Vurdering av KU med henblikk på fremtidige husholdningsundersøkelser

I hovedtrekk virker opplegget for KU tilfredsstillende som metode for å gjennomføre en husholdningsundersøkelse, men enkelte svakheter har vist seg, og bør forbedres ved eventuelle seinere undersøkelser.

At undersøkelsen ble gjennomført som tilleggsundersøkelse til AKU har gitt en viss fordel til begge, fordi det har vært to kilder til adresseopplysninger, både ferske uttak fra Det sentrale folkeregister og opplysninger om daværende og fremtidig adresse fra tidlige-

re runder av AKU. Frafallet i AKU var lavere i den runden da KU ble gjennomført. Koblingen reduserer også kontaktkostnadene.

Utvalgsteknisk er undersøkelsen basert på et personutvalg. Undersøkelsen skiller mellom de opprinnelig uttrukne personene og andre personer i husholdningen. De siste er bare registrert i undersøkelsen for å få riktige husholdningskjennemerker på de uttrukne personene. At personene er trukket med samme sannsynlighet gjør estimeringen enkel, selv om det er et klyngeutvalg.

Bruken av fraværsskjema gjør at vi også får husholdningsopplysninger om personer som er flyttet fra eller er midlertidig fraværende fra den registrerte husholdningen.

Skjemaet har fungert bra for bestemmelse av faktisk bosted, mindre bra for fastsettelse av formelt bosted.

Den antakelig viktigste metodiske svakheten ved KU har vært at KU har regnet opplysningene i undersøkelsen som «fasit» der det er uoverensstemmelse mellom disse og registeropplysningene. Det er mer logisk å gi oppgavegiver anledning til å oppklare slike avvik. Dette ble gjort i kvalitetskontrollundersøkelsen til den svenske folke- og bolig tellingen i 1990. Med dagens PC-assisterte intervjuteknikk skulle det være mulig å gjøre en slik oppklaring som en del av intervjuet, slik at det ikke er nødvendig å kontakte oppgavegiver på nytt.

Slik mange skjemaer var besvart etterlot de en viss uklarhet om formelt bosted for fraværende personer. Skjema og instruks må utformes slik at det enten gis kode for flytting eller kode for fraværårsak og -varighet, ikke begge deler. Et fullgodt intervju for bestemmelse av formelt bosted krever at alle registreringsreglene på en eller annen måte dekkes av intervjuet. Det ble ikke forsøkt i KU.

Det bør være en egen svarkategori for militærtjeneste/siviltjeneste, og slektskapskode bør forhåndstrykkes på skjemaet.

På fraværsskjemaene bør det fremgå om det er en person i dennes faktiske husholdning (vanligvis personen selv) eller en person i den husholdningen som vedkommende er registrert bosatt i som har gitt opplysninger om den fraværende personens husholdning. At denne opplysningen mangler resulterer i unødvendig tvil om riktigheten av husholdningene på fraværsskjemaene, især om enpersonhusholdningene.

Referanser

Efron, B. (1982): *The Jackknife, the Bootstrap and Other Resampling Plans*. Society for Industrial and Applied Mathematics.

Haldorsen, T. (1985): *Statistiske egenskaper ved Byråets standard utvalgsplan*. Rapport 85/34. Statistisk sentralbyrå.

Heldal, J. (1984): *Kvalitetskontrollundersøkelsen for Folke- og bolig tellingen 1980*. Rapport 84/21. Statistisk sentralbyrå.

Jensen, B. (1992): *Kontroll, oppretting og etablering av husholdninger i Folke- og bolig telling 1990*. Upublisert notat. Statistisk sentralbyrå.

Keilman, N. and H. Brunborg (1995): *Household Projections for Norway, 1990-2020 Part I: Macrosimulations*. Rapport 95/21. Statistisk sentralbyrå.

Sentralkontoret for folkeregistrering, Statistisk sentralbyrå (ukjent årstall mellom 1985 og 1990): Hefte uten tittel med Lov om folkeregistrering av 16. januar 1970 og diverse forskrifter til loven.

Skogvoll, I. (1992a): *Folke- og bolig telling 1990. Dokumentasjon av kontroll- og opprettingsrutinene for skjemakjennemerker*. Rapport 92/18. Statistisk sentralbyrå.

Skogvoll, I. (1992b): *Folke- og bolig telling 1990. Dokumentasjon av kodeopplegget i folke- og bolig tellingen 1990*. Rapport 92/19. Statistisk sentralbyrå.

Sparby, G. (1994): *Inntekts- og formuesundersøkelsen 1990. Dokumentasjon*. Notater 94/8. Statistisk sentralbyrå.

Statistiska centralbyrån (1992): *Evalvering av FoB 90. Hushållsdata och bostadsdata*. Statistiska meddelanden. Be 43 SM 9201.

Statistisk sentralbyrå (1976): *Folke- og bolig tellingen 1970. Hefte VI. Kontrollundersøkelse*. Norges offisielle statistikk A 823 (Oslo: Statistisk sentralbyrå 1976).

Statistisk sentralbyrå (1991): *Folke- og bolig telling 1990. Foreløpige hovedtall*.

Statistisk sentralbyrå (1992): *Folke- og bolig telling 1990*.

Vedlegg 1: Husholdningsskjema i Kvalitetsundersøkelsen

Statistisk sentralbyrå

Undergitt taushetsplikt

KVALITETSUNDERSØKELSE TIL FOLKETELLINGEN 1990

Tillegg til AKU i november 1990.

HUSHOLDNINGSSKJEMA

ADRESSE: _____

Prosjekt nr.

3	2	4
---	---	---

 1-3

Utvalgsområde nr.

--	--	--	--

 4-7

Husholdning nr.

--	--	--	--

 8-11

Utfyllt dato:

--	--	--

 12-15 Intervjuerens navn: _____ og nr.:

--	--	--

 16-1

Så har jeg noen spørsmål som skal brukes til å vurdere kvaliteten på Folke- og bolig tellingen 3. november 1990. Opplysningene vil bli behandlet fortrolig og bare brukt til statistikk. Spørsmålene gjelder boligen du bor i. Med bolig mener vi f.eks. enebolig, rekkehusleilighet, blokkleilighet eller hybel med egen inngang. Ifølge Folkeregisteret i august i år er du bosatt i (LES OPP ADRESSEN), (HVIS FLERE PERSONER) sammen med (LES OPP DE ANDRE NAVNENE PÅ HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN.)

- Bodde du / dere begge / du og alle personene jeg leste opp fortsatt i boligen 3. november?

20

1 JA → 2

2 NEI → GÅ TIL KODEKORTET, SPM. 1
- KAN AVKRYSSES UTEN SPØRSMÅL.
Er dette en privathusholdning eller en felleshusholdning? Med felleshusholdning mener vi sosiale institusjoner og andre husholdninger der det meste av matlaging og husarbeid utføres av ansatt personale.

21

1 PRIVATHUSHOLDNING → 4

2 FELLESHUSHOLDNING → 3
- Er dette felleshusholdning

22

1 i institusjon

2 i tilknytning til arbeidssted

3 i pensjonat, hotell e.l. eller

4 annen felleshusholdning? → AVSLUTT INTERVJUET
- Bodde andre personer enn de jeg har lest opp fast eller midlertidig i boligen 3. november?

23

1 JA → GÅ TIL KODEKORTET, SPM. 4

2 NEI → 7
- STILLES FOR HVER PÅFORT PERSON. Hvordan er (LES NAVNET) i slekt med (LES OPP PERSON NR. 01)? GÅ TIL KODEKORTET, SPM. 5
- STILLES HVIS DET ER PÅFORT PERSONER.
Er noen av personene i boligen samboere? HVIS JA, MARKÉR PARET/PARENE I KOLONNE G. → 6b
HVIS NEI, GÅ TIL SPM. 7
- Hvor lenge har samboerparet bodd sammen?

6b.

1	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> ÅR			<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> MÅNEDER			24-27
2	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> ÅR			<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> MÅNEDER			28-31
3	<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> ÅR			<table border="1" style="display: inline-table;"><tr><td> </td><td> </td></tr></table> MÅNEDER			32-35
- Bodde noen av personene fast eller midlertidig et annet sted den 3. november?

36

1 JA → GÅ TIL KODEKORTET, SPM. 7

2 NEI → 9
- Hva er den antatte varigheten av fraværet? Regn den samlede varigheten inklusive besøk i hjemmet.
GÅ TIL KODEKORTET, SPM. 8
- Ved Folketellingen fikk du/dere tilsendt person- og boligskjema. Er skjemaet innsendt?

37

1 JA

2 NEI

3 VET IKKE
- HVOR MANGE FRAVÆRSSKJEMA SENDES INN?

--

 38

HUSHOLDNINGSOVERSIKT

A. Nr.	B. Navn på personene i husholdningen	C. Ektesk. status	D. Fodsels- dato	E. Bosatt	F. Slekt- skap	G. Sam- boere	H. Frav.- årsak	I. Varig- het
01					1			39-56
02								57-74
03								75-92
04								93-110
05								111-128
06								129-146
07								147-164
08								165-182
09								183-200
10								201-218
11								219-236
12								237-254

MERKNADER:

REGISTRERING AV FRAFALL/AVGANG

Dato for registrering av frafall/avgang   254-257

Hvem har gitt opplysningene til registrering av frafalls-/avgangsgrunn?

258

- 1 IO SELV
2 IOs EKTEFELLE/SAMBOER
3 IOs SØNN/DATTER
4 IOs FAR/MOR
5 ANDRE: _____

FOR KONTORET
RESULTAT AV OPPFØLGING

265

266-267

1 Intervju

Frafallsgrunn

2 Frafall

268

1 Flytting

FRAFALLSGRUNN

259-260

- 00 Husholdningen nekter
20 Sykdom/dødsfall i familien/husholdningen
30 Husholdningen er bortreist
33 Husholdningen er ikke å treffe ved besøk/over telefon
40 Ikke funnet husholdningens bolig/adresse
60 Husholdningen flyttet, ny adresse ukjent
61 Kan ikke nåes på telefon eller av intervjuer
70 Annet, spesifiser: _____

AVGANGSGRUNN

261-262

- 91 Enpersonhusholdning - IO død
92 Hele husholdningen flyttet til utlandet
93 Annet, spesifiser: _____

FOR KONTORET

263-264

- 50 Husholdningen er ikke oppsøkt (Konstnader, avstand mv.)
52 Mangler intervjuer som kan oppsøke husholdningen
53 Annet, spesifiser: _____

Vedlegg 2: Kodekort for husholdningsskjemaet i Kvalitetsundersøkelsen

Prosjektnr. 324

KODEKORT FOR HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN

SPM. 1

Bosattkode kolonne E

HVIS ALLE HAR FLYTTET TIL SAMME ADRESSE, RETT ADRESSEN OG FORTSETT INTERVJUET MED REFERANSE TIL DEN NYE ADRESSEN. SKRIV BOSATTKODE FOR ALLE DE OPPFØRTE PERSONENE I KOLONNE E.

BOSATTKODER:

1 BOSATT I BOLIGEN	4 FLYTTET INNENLANDS
2 DØD	5 FLYTTET, UKJENT HVOR
3 FLYTTET TIL UTLANDET	6 ANNET/UOPPGITT

GÅ TIL SPM. 2

(7, 8 OG 9 ER EGNE KODER I SPM. 4)

SPM. 4

Navn, fødselsdato og bosattkode

SKRIV NAVN OG FØDSELSDATO I KOLONNE B OG D FOR HVER PERSON SOM SKAL PÅFØRES. STILL FØLGENDE KONTROLLSPØRSMÅL FOR HVER PERSON SOM ER PÅFØRT I TILLEGG PÅ HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN:

FØRSTE KONTROLLSPØRSMÅL:

Antas (LES NAVNET) å bo i boligen mindre enn 3 måneder?

HVIS JA, SETT KODE=6 I KOLONNE E.

HVIS NEI, GÅ TIL ANDRE KONTROLLSPØRSMÅL.

ANDRE KONTROLLSPØRSMÅL:

Bor (LES NAVNET) i en del av boligen/huset som er en selvstendig leilighet med egen inngang?

HVIS JA, SETT KODE=7 I KOLONNE E.

HVIS NEI, SETT KODE=8 I KOLONNE E.

VET IKKE: SETT KODE=9 I KOLONNE E.

GÅ TIL SPM. 5.

SPM. 5

Slektskapskode kolonne F

2 EKTEFELLE	7 SVIGERMOR/SVIGERFAR
3 SAMBOER	SVIGERINNE/SVOGER/SVIGERBARN
4 DATTER/SØNN	TANTE/ONKEL/NIESE/NEVØ
5 MOR/FAR	8 BESTEMOR/BESTEFAR/BARNEBARN
6 SØSKEN	9 ANNET/IKKE-SLEKTNING

GÅ TIL SPM. 6.

SPM. 7

Fraværskode kolonne H

Hvem var fraværende og hva var årsaken til fraværet?
SETT FRAVÆRSKODE FOR ALLE PERSONENE I HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN.

FRAVÆRSKODER

0 IKKE FRAVÆR	
FRAVÆR P.G.A.	
1 ARBEID	5 FERIE/BESØK
2 UTDANNING	6 ANDRE ÅRSAKER (GI OPPLYS-
3 SYKEHUSOPPHOLD	NINGER I MERKNADSFELTET)
4 INSTITUSJONSOPPHOLD	9 UOPPGITT

GÅ TIL SPM. 8.

SPM. 8

Varighetskode kolonne I

SETT KODE FOR ANTATT VARIGHET AV FRAVÆRET FOR HVER FRAVÆRENDE PERSON.
SVARALTERNATIVENE KAN LESES CPP.

KODER FOR VARIGHET AV FRAVÆRET

1 UNDER 3 MÅNEDER	3 7-12 MÅNEDER
2 3-6 MÅNEDER	4 OVER 12 MÅNEDER
	5 VET IKKE

Vedlegg 3: Fraværsskjema i Kvalitetsundersøkelsen

Statistisk sentralbyrå

Undergitt taushetsplikt

KVALITETSUNDERSØKELSE TIL FOLKETELLINGEN 1990

Tillegg til AKU i november 1990

FRAVÆRSSKJEMA

IOs NAVN: _____

Prosjektnr.

3	2	4
---	---	---

 1-3
 Utvalgsområdenr.

--	--	--

 4-7
 Husholdningsnr.

--	--	--

 8-11

1. Hva er adressen på tilflyttingsstedet?
 _____

2. I hvilken kommune er det?

Kommunenr.

--	--	--	--

 12-15

TELEFON: _____ / _____

Utfyllt dato:

--	--	--	--

 16-19 Intervjuerens navn: _____ og nr.:

--	--	--	--

 20-23

LESES VED DIREKTE INTERVJU: Så har jeg noen spørsmål som skal brukes til å vurdere kvaliteten på folke- og boligtellingsen 3. november 1990. Spørsmålene gjelder boligen du bor i på/i (LES ADRESSEN OVENFOR) og husholdningen i denne boligen. Med bolig mener vi f.eks. enebolig, rekkehusleilighet, blokkeleilighet eller hybel med egen inngang.

3. Er dette en privathusholdning eller en felleleshusholdning?

Med felleleshusholdning mener vi sosiale institusjoner og andre husholdninger der det meste av matlaging og husarbeid utføres av ansatt personale.

- 24
- 1 PRIVATHUSHOLDNING → 5 I HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN NEDENFOR
- 2 FELLESHUSHOLDNING → 4

4. Er det felleleshusholdning

- 25
- 1 i institusjon
- 2 i tilknytning til arbeidssted
- 3 i pensjonat, hotell e.l. eller
- 4 annen felleleshusholdning
- } AVSLUTT INTERVJUET

HUSHOLDNINGSOVERSIKT

5. Bodde det andre i boligen (på tilflyttingsstedet) den 3. november?
 Regn med både personer som er registrert bosatt i boligen og personer som faktisk bor der mer enn 3 måneder.
 HVIS JA, SKRIV NAVN OG FØDSELSDATO FOR HVER PERSON DU PÅFØRER

6. Hvordan er de enkelte personene i slekt med (LES FØRSTE NAVN I HUSHOLDNINGSOVERSIKTEN)?
 SE KODER, SPM. 5 PÅ KODEKORTET.

7a. Er noen av personene i boligen samboere? HVIS JA, MARKER PARET/PARENE.
 STILLES FOR HVERT PAR.
 7b. Hvor lenge har samboerparet bodd sammen?

A Nr.	B Navn på personene i husholdningen	D Fødsels- dato	F Slektskap	Samboere			
				Par nr.	Varighet		
					År	Måneder	
			1				26-44
							45-63
							64-82
							83-101
							102-120
							121-139
							140-158
							159-177
							178-196
							197-215
							216-234
							235-253

Vedlegg 4: Personskjema i Folke- og bolig tellingen 1990

Folke- og
boligtelling 1990
gjennomføres av
Statistisk sentralbyrå

Oppgavene er undergitt taushetsplikt.
De vil bare bli brukt til å utarbeide statistikk
og vil bli oppbevart på en betryggende måte.

VIKTIG:

Bruk helst
blyant eller
blå/svart kulepenn

Slik:

Ikke slik:

1 Hvem bor du sammen med i leiligheten?
Rettl edningen beskriver hva vi mener med
en leilighet. Sett flere kryss hvis nødvendig.

☒ Ingen	☒ Søsken
☒ Ektefelle	☒ Svigerforeldre, svigerinne, svoger, svigerbarn, tante, onkel, niese, nevø
☒ Samboer	☒ Besteforeldre, barnebarn
☒ Datter, sønn	☒ Andre personer
☒ Mor, far	

**2 Hadde du inntektsgivende arbeid i minst
100 timer i året fra 3. nov. 1989 til
2. nov. 1990?**
Arbeid som ulønnet familiemedlem i
familiebedrift regnes også som inntekts-
givende arbeid (f.eks. butikk, gårdsbruk).

- Ja Nei

! Svarte du nei her, skal du ikke
fylle ut resten av skjemaet.

**3 Hvor mange måneder hadde du
heltids- og/eller deltidsarbeid i
året fra 3. nov. 1989 til 2. nov. 1990?**
Se rettl edningen.

Heltid: ..... måneder

Deltid: ..... måneder

**4 Oppgi navn og adresse på det arbeids-
stedet (bedriften) der du hadde inntekts-
givende arbeid lengst tid i året fra
3. nov. 1989 til 2. nov. 1990.**
Med bedrift menes fabrikk, butikk,
gårdsbruk, ligningskontor e.l.

Navn: .....

Gate/vei: .....

Poststed: .....

**5 Beskriv virksomheten på dette arbeids-
stedet så nøyaktig som mulig.**
Skriv f.eks. produksjon av møbler, salg
av biler, bokhandel, jordbruk, utleie av
maskiner, arkitektvirksomhet e.l.

Virksomhet: .....

**6 Hvilket yrke (tittel) hadde du på dette
arbeidsstedet?**

Skriv f.eks. hjemmehjelp, rørlegger, frisør,
sykepleier, rengjøringshjelp, kokk, plate-
arbeider, salgskonsulent, førskolelærer e.l.

Yrke: .....

**7 På hvilken måte er/var du knyttet til
arbeidsstedet du oppgav i spørsmål 4?**

- Som fast eller midlertidig ansatt
- Som selvstendig næringsdrivende (eier)
- Som familiemedlem uten fast lønn
i familiebedrift

**8 Hadde du inntektsgivende arbeid i uken
27. okt. - 2. nov. 1990?**
Se rettl edningen.

- Ja Nei

! Svarte du nei her, skal du ikke
fylle ut resten av skjemaet.

**9 Hva er din vanlige/avtalte
ukentlige arbeidstid?**

- 1-9 timer 30-34 timer
- 10-19 timer 35-39 timer
- 20-29 timer 40 timer eller
mer

**10 Hvor mange timer inntektsgivende arbeid
utførte du i uken 27. okt. - 2. nov.?**

- 1-9 timer 35-39 timer
- 10-19 timer 40 timer eller
mer
- 20-29 timer Ingen, jeg
arbeidet ikke
denne uken
- 30-34 timer

! Arbeidet du ikke denne uken, skal
du ikke fylle ut resten av skjemaet.

**11 Hvor møtte du på arbeid i uken
27. okt. - 2. nov.?** Se rettl edningen.

- Jeg møtte fast på samme arbeidssted/
adresse som jeg førte opp i spørsmål 4
- Jeg møtte fast på annet sted.
Oppgi adresse
- Kommune: .....
- Gate/vei: .....
- Poststed: .....
- Jeg møtte på forskjellige steder
denne uken

! Møtte du på forskjellige steder denne uken
skal du ikke fylle ut resten av skjemaet.

**12 Hvor mange ganger reiste eller gikk du
fra hjemstedet til arbeidsstedet i uken
27. okt. - 2. nov.?**
Med hjemsted menes adressen i navne-
feltet øverst på skjemaet.

- Ingen, jeg er bosatt på
arbeidsstedet
(arbeider hjemme)
- 1 gang
- 2-3 ganger
- Ingen, jeg var ikke på hjem-
stedet denne uken
- 4 ganger eller
flere

! Reiste du ikke denne uken, skal du
ikke fylle ut resten av skjemaet.

**13 Hvor lang tid brukte du vanligvis
fra hjemstedet til arbeidsstedet (én vei)
i uken 27. okt. - 2. nov.?**

- Under 15 min 45-59 min
- 15-29 min 60-89 min
- 30-44 min 90 min eller
mer

**14 Hvilke transportmidler brukte du vanligvis
fra hjemstedet til arbeidsstedet (én vei)
i uken 27. okt. - 2. nov.?**
Sett flere kryss hvis nødvendig.

- Bil Båt
- Buss Brukte sykkel,
gikk i mer enn
10 min
- Tog, trikk, T-bane Annet

Vedlegg 5: Boligskjema i fulltellingskommunene i Folke- og bolig tellingen 1990

VIKTIG:
 Bruk helst
 blyant eller
 blå/svart kulepenn

Slik: Ikke slik:

Spørsmålene på denne siden gjelder leiligheten der oppgavegiveren er registrert bosatt 3. november 1990 ifølge Folkeregisteret, se adressen i navnefeltet på den andre siden.

- 1 Har andre som bor i leiligheten mottatt boligskjema? Ja Nei

Dersom det er mottatt ett boligskjema i leiligheten, fylles det ut og sendes tilbake i svarkonvolutt sammen med alle personskjemaene.

Dersom flere i leiligheten har fått boligskjema, er det bare nødvendig å svare på spørsmålene om boligen (leiligheten) på ett av dem. For hver leilighet skal det nyttes bare en svarkonvolutt. Send derfor alle skjemaene fra de bosatte i leiligheten tilbake i den samme svarkonvolutt.

- 2 Hvor mange rom på 6 m² eller mer er det i leiligheten? Ta ikke med kjøkken, gang, bad o.l.

1 2 3 4 5

6 7 8 9 eller flere

- 3 Hvor stor er leiligheten målt i kvadratmeter? Regn med alle rom til boligformål, også kjøkken, gang, bad o.l.

Under 50 m² 100-129 m²

50-59 m² 130-149 m²

60-79 m² 150-199 m²

80-99 m² 200 m² eller mer

- 4 Hvor stort kjøkken er det i leiligheten?

6 m² eller større Det er ikke kjøkken i leiligheten

Mindre enn 6 m²

- 5 Er det bad eller dusj inne i leiligheten?

Ja Nei

- 6 Er det vannklosett inne i leiligheten?

Ja Nei

- 7 Hva slags oppvarmingskilder er det i leiligheten?

Sentralvarme (radiatorer e.l.) Ovner for flytende brensel (olje, parafin e.l.)

Elektriske ovner, varmekabler e.l. Ovner for fast brensel (ved, koks e.l.)

- 8 Har leiligheten kjøkken, bad/dusj, wc og minst ett beboelsesrom i samme etasje?

Ja Nei

- 9 Hvilken etasje ligger leiligheten i? Sett flere kryss hvis leiligheten har beboelsesrom i flere etasjer.

Kjelleretasje Underetasje

1. 2. 3. 4. 5. eller høyere

- 10 Hva slags eie-/leieforhold er det til leiligheten? Sett bare ett kryss.

Jeg/vi eier den gjennom et borettslag eller boligaksjeselskap

Jeg/vi eier den alene eller sammen med andre

Jeg/vi leier den gjennom arbeidet (tjenestebolig)

Jeg/vi leier den for et avgrenset tidsrom

Jeg/vi leier den på andre vilkår

- 11 Hvor mange personbiler disponerer de som bor i leiligheten?

Ingen 1 2 3 eller flere

- 12 Sorterer husholdningen til vanlig avfallet sitt?

Sett bare kryss for avfallstyper som blir levert/hentet etter at de er sortert ut.

Ingen særskilt sortering. Praktisk vanskelig, mangler tilbud e.l.

Papir Maling, lakk, olje e.l.

Glass Annet avfall

Batterier

- 13 Hva slags hus ligger leiligheten i? Se rettledningen.

Frittliggende enebolig eller våningshus tilknyttet gårdsdrift

Hus i kjede, rekkehus, terrassehus eller vertikaldelt tomannsbolig

Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer

Blokk, leiegård eller annet boligbygg med 3 etasjer eller mer

Forretningsbygg, pensjonat, aldershjem, militærforlegning eller annet bygg for felleshusholdning

- 14 Er det heis i huset?

Ja Nei

- 15 Hvor mange leiligheter er det i huset?

1 2 3 4 5

6 7 8 9 eller flere

- 16 Når ble huset bygd? (opprinnelig byggeår)

1900 eller før 1946 - 1960

1901 - 1920 1961 - 1970

1921 - 1940 1971 - 1980

1941 - 1945 1981 - 1990

Vedlegg 6: Boligskjema for utvalgstellingskommunene i Folke- og bolig tellingen 1990

Spørsmålene på denne siden gjelder leiligheten der oppgavegiveren er registrert bosatt 3. november 1990 ifølge Folkeregisteret, se adressen nedenfor.

Send det utfylte skjemaet tilbake i den vedlagte svarkonvolutten. Dersom flere i leiligheten har fått skjema, se rettledningen.

Adresse:

1 Bosatte i leiligheten 3. november 1990. Inntektsgivende arbeid i uken 27. oktober - 2. november 1990. Ukentlig arbeidstid.

FØR OPP personer født 1974 eller tidligere som ikke står på navnelisten fra før. Ta bare med personer som er registrert bosatt i leiligheten (adressen ovenfor) ifølge Folkeregisteret.

SETT KRYSS for inntektsgivende arbeid i uken 27. oktober - 2. november 1990 og ukentlig arbeidstid for alle personer på navnelisten. Se rettledningen.

[Redacted area]

Fødselsår	Hadde ikke inntektsgivende arbeid	Hadde inntektsgivende arbeid: 1 - 29 timer i uken	30 timer eller mer i uken
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐
	☐	☐	☐

Andre bosatte i leiligheten:

Bruk eget ark hvis du trenger mer plass

- 2 Hvor mange rom på 6 m² eller mer er det i leiligheten? Ta ikke med kjøkken, gang, bad o.l.
- 1 2 3 4 5
- 6 7 8 9 eller flere
- 3 Hvor stor er leiligheten målt i kvadratmeter? Regn med alle rom til boligformål, også kjøkken, gang, bad o.l.
- Under 50 m² 100-129 m²
- 50-59 m² 130-149 m²
- 60-79 m² 150-199 m²
- 80-99 m² 200 m² eller mer
- 4 Hvor stort kjøkken er det i leiligheten?
- 6 m² eller større Det er ikke kjøkken i leiligheten
- Mindre enn 6 m²
- 5 Er det bad eller dusj inne i leiligheten?
- Ja Nei
- 6 Er det vannklosett inne i leiligheten?
- Ja Nei
- 7 Hva slags oppvarmingskilder er det i leiligheten?
- Sentralvarme (radiatorer e.l.) Ovner for flytende brensel (olje, parafin e.l.)
- Elektriske ovner, varmekabler e.l. Ovner for fast brensel (ved, koks e.l.)

- 8 Har leiligheten kjøkken, bad/dusj, wc og minst ett beboelsesrom i samme etasje?
- Ja Nei
- 9 Hvilken etasje ligger leiligheten i? Sett flere kryss hvis leiligheten har beboelsesrom i flere etasjer.
- Kjelleretasje Underetasje
1. 2. 3. 4. 5. eller høyere
- 10 Hva slags eie-/leieforhold er det til leiligheten? Sett bare ett kryss.
- Jeg/vi eier den gjennom et borettslag eller boligaksjeselskap
- Jeg/vi eier den alene eller sammen med andre
- Jeg/vi leier den gjennom arbeidet (tjenestebolig)
- Jeg/vi leier den for et avgrenset tidsrom
- Jeg/vi leier den på andre vilkår
- 11 Hvor mange personbiler disponerer de som bor i leiligheten?
- Ingen 1 2 3 eller flere
- 12 Sorterer husholdningen til vanlig avfallet sitt? Sett bare kryss for avfallstyper som blir levert/hentet etter at de er sortert ut.
- Ingen særskilt sortering. Praktisk vanskelig, mangler tilbud e.l.
- Papir Maling, lakk, olje e.l.
- Glass Annet avfall
- Batterier

- 13 Hva slags hus ligger leiligheten i? Se rettledningen.
- Frittliggende enebolig eller våningshus tilknyttet gårdsdrift
- Hus i kjede, rekkehus, terrassehus eller vertikaldelt tomannsbolig
- Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer
- Blokk, leiegård eller annet boligbygg med 3 etasjer eller mer
- Forretningsbygg, pensjonat, aldershjem, militærforlegning eller annet bygg for fellesthusholdning
- 14 Er det heis i huset?
- Ja Nei
- 15 Hvor mange leiligheter er det i huset?
- 1 2 3 4 5
- 6 7 8 9 eller flere
- 16 Når ble huset bygd? (opprinnelig byggeår)
- 1900 eller før 1946 - 1960
- 1901 - 1920 1961 - 1970
- 1921 - 1940 1971 - 1980
- 1941 - 1945 1981 - 1990

De sist utgitte publikasjonene i serien Rapporter

Recent publications in the series Reports

- 95/21 N. Keilman and H. Brunborg: Household Projections for Norway, 1990-2020 Part I: Macrosimulations. 1995. 82s. 95 kr. ISBN 82-537-4178-2
- 95/22 R.H. Kitterød: Tidsbruk og arbeidsdeling blant norske og svenske foreldre. 1995. 100s. 110 kr. ISBN 82-537-4179-0
- 95/23 H. Rudlang: Bruk av edb i skolen 1995. 1995. 77s. 95 kr. ISBN 82-537-4181-2
- 95/24 L. Brubakk, M. Aaserud, W. Pellekaan and F. van Oostvoorn: SEEM - An Energy Demand Model for Western Europe. 1995. 66s. 95 kr. ISBN 82-537-4185-5
- 95/25 H. Lurås: Framskrivning av miljøindikatorer. 1995. 30s. 80 kr. ISBN 82-537-4186-3
- 95/26 G. Frengen, F. Foyn and R. Ragnarsøn: Innovation in Norwegian Manufacturing and Oil Extraction in 1992. 1995. 93s. 95 kr. ISBN 82-537-4189-8
- 95/27 K.H. Alfsen, B.M. Larsen og H. Vennemo: Bærekraftig økonomi? Noen alternative modellscenarier for Norge mot år 2030. 1995. 62s. 95 kr. ISBN 82-537-4190-1
- 95/28 L.S. Stambøl: Flytting og arbeidsstyrken: Flyttetilbøyelighet og flyttemønster hos arbeidsledige og sysselsatte i perioden 1988-1993. 1995. 66s. 95 kr. ISBN 82-537-4193-6
- 95/29 G. Dahl, E. Flittig, J. Lajord og D. Fredriksen: Trygd og velferd. 1995. 91s. 95 kr. ISBN 82-537-4198-7
- 95/30 T. Skjerpen: Seasonal Adjustment of First Time Registered New Passenger Cars in Norway by Structural Time Series Analysis. 1995. 35s. 80 kr. ISBN 82-537-4200-2
- 95/31 A. Bruvoll og K. Ibenholt: Norske avfallsmengder etter årtusenskiftet. 1995. 41s. 80 kr. ISBN 82-537-4208-8
- 95/32 S. Blom: Innvandrere og bokonsentrasjon i Oslo. 1995. 125s. 95 kr. ISBN 82-537-4211-8
- 95/33 T.A. Johnsen og B.M. Larsen: Kraftmarkedsmodell med energi- og effektdimensjon. 1995. 54s. 95 kr. ISBN 82-537-4212-6
- 95/34 F. R. Aune: Virkninger på de nordiske energimarkedene av en svensk kjernekraftutfasing. 1995. 58s. 95 kr. ISBN 82-537-4213-4
- 95/35 M.S. Bjerkseth: Engroshandelen i Norge 1985-1992. 1995. 43s. 95 kr. ISBN 82-537-4214-2
- 95/36 T. Kornstad: Vridninger i lønnstakernes relative brukerpriser på bolig, ikke-varige goder og fritid 1985/86 til 1992/93. 1995. 35s. 80 kr. ISBN 82-537-4216-9
- 95/38 G.J. Limperopoulos: Usikkerhet i oljeprosjekter. 1995. 72s. 95 kr. ISBN 82-537-4222-3
- 96/1 E. Bowitz, N.Ø. Mæhle, V.S. Sasmitawidjaja and S.B. Widoyono: MEMLI - The Indonesian Model for Environmental Analysis: Technical Documentation. 1996. 70s. 95 kr. ISBN 82-537-4223-1
- 96/2 A. Essilfie: Investeringer, kostnader og gebyrer i den kommunale avløpssektoren: Resultater fra undersøkelsen i 1995. 1996. 36s. 80 kr. ISBN 82-537-4239-8
- 96/3 Resultatkontroll jordbruk 1996: Gjennomføring av tiltak mot forurensninger. 1996. 85s. 95 kr. ISBN 82-537-4244-4
- 96/4 Å. Osmunddalen og T. Kalve: Bofaste innvandreres bruk av sosialhjelp 1987-1993. 1996. 33s. 80 kr. ISBN 82-537-4245-2
- 96/5 S. Blom: Inn i samfunnet? Flyktningkull i arbeid, utdanning og på sosialhjelp. 1996. 84s. 95 kr. ISBN 82-537-4249-5
- 96/6 J.E. Finnvold: Kommunale helsetilbud: Organisering, ulikhet og kontinuitet. 1996. 70s. 95 kr. ISBN 82-537-4221-5
- 96/8 K.E. Rosendahl: Helseeffekter av luftforurensning og virkninger på økonomisk aktivitet: Generelle relasjoner med anvendelse på Oslo. 1996. 40s. 80 kr. ISBN 82-537-4277-0
- 96/12 K.H. Alfsen, P. Boug and D. Kolsrud: Energy Demand, Carbon Emissions and Acid Rain: Consequences of a Changing Western Europe. 1996. 26s. 80 kr. ISBN 82-537-4285-1

B

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Statistisk sentralbyrå

96/10

Kvalitetsundersøkelsen for Folke- og boligtelling 1990

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg-og abonnementservice
Postboks 8131 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 00 44 80
Telefaks: 22 86 49 76

eller:
Akademika – avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4279-7
ISSN 0806-2056

Pris kr 80,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway